Lokalna diagnoza problemów uzależnień i innych zagrożeń społecznych

dla

Gminy Radzanowo

diagnoza socjologiczna opracowana dla

Urzędu Gminy w Radzanowie

Spis treści

Wprowadzenie 4
Wstęp 5
Metodologia badań nad diagnozą społeczną 6

Dane statystyczne – informacje o gminie Radzanowo (metryka gminy) 8
Dostępność napojów alkoholowych w gminie Radzanowo 10
Szacunkowa skala problemów alkoholowych w gminie Radzanowo 11
Wykaz instytucji zaangażowanych w rozwiązywanie problemów alkoholowych 11
Stan zasobów w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych 13

Wyniki badania – problemy uzależnień i innych zagrożeń społecznych w gminie Radzanowo w opinii dorosłych mieszkańców gminy 20
Charakterystyka badanej próby 21
Hierarchia problemów społecznych w gminie Radzanowo w opinii dorosłych mieszkańców 23
Warunki życia w gminie Radzanowo 24
Poglądy i postawy wobec alkoholu 24
Spożycie alkoholu 29
Skala zagrożenia problemami związanymi z nadużywaniem alkoholu 31
Dynamika zachowań alkoholowych w ostatniej dekadzie 32
Alkohol w pracy 33
Obyczaje abstynenckie, skuteczność oddziaływań profilaktyczno – leczniczych 35
Przemoc domowa oczami dorosłych mieszkańców gminy Radzanowo 36
Problemy narkomanii oczyma dorosłych 38

Wyniki badania – problemy uzależnień i innych zagrożeń społecznych w gminie Radzanowo w opinii młodzieży szkolnej 40
Charakterystyka badanej próby 41

Hierarchia problemów społecznych w gminie Radzanowo w opinii dzieci i młodzieży....41

Wiedza o alkoholu wśród młodzieży fakty i mity.....42

Postawy młodzieży wobec alkoholu.....43

Młodzież a papierosy.....50

Młodzież a narkotyki.....52

Przemoc w szkole.....57

Przemoc domowa oczyma młodzieży.....58

Młodzież a cyberprzemoc i uzaleznienie od internetu.....60

Generalne wnioski wynikające z badania 65

Rekomendacje 73

Wprowadzenie

Przedstawiona *„Diagnoza problemów uzależnień i innych zagrożeń społecznych dla Gminy Radzanowo”* jest wyrazem komplementarnego i zintegrowanego planowania społecznego, którego celem jest identyfikacja i ukazanie problemów społecznych, w tym przede wszystkim problemów uzależnień i innych zagrożeń społecznych, jakie występują w gminie Radzanowo oraz podjęcie próby wskazania metod ich rozwiązania, zgodnie z możliwościami jakie wynikają z zadań nałożonych na samorząd gminny. Niniejsza diagnoza stanowi punkt wyjścia do opracowania szczegółowego programu przez gminę Radzanowo. Do zadań własnych gminy należy bowiem prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu i substancji psychoaktywnych. Zbiór powyższych działań spisany jest w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Nadmierne spożywanie alkoholu oraz zażywanie substancji psychoaktywnych stanowi poważny problem, zarówno dla pojedynczych jednostek, jak i ogółu społeczeństwa. Alkoholizm i narkomania w dzisiejszych czasach, stały się trudnymi problemami społecznymi, które stanowią obecnie duże wyzwanie cywilizacyjne, o szerokim zasięgu. Gmina Radzanowo prowadzi szereg działań, ukierunkowanych na aktywne przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom społecznym oraz minimalizowanie tych, jakie już występują.

Realizacja powyższych zadań opiera się na następujących dokumentach prawnych:

• Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2007 r. Nr 70 poz. 473 z późn. zm.)

• Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.)

• Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005 r. Nr 179, poz. 1485 z późn. zm.)

• Ustawa z dnia 12 marca 2004 r o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.)

Adresatami niniejszej diagnozy są mieszkańcy gminy Radzanowo, a w tym m. in. osoby uzależnione i zagrożone patologiami społecznymi wraz ze swoimi rodzinami, jednostki zajmujące się pracą z rodzinami dysfunkcyjnymi, w których występują problemy związane z uzależnieniami, placówki oświatowe, instytucje kultury, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe oraz wszyscy, którym zależy na promowaniu zdrowego stylu życia, wolnego od nałogów oraz na szerzeniu idei trzeźwości w środowisku lokalnym, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.

Poszukiwanie skutecznych możliwości rozwiązywania problemów społecznych musi uwzględniać fakt, że problemy te zazwyczaj nie występują pojedynczo, a wystąpienie jednego problemu implikuje szereg innych. Dlatego przystępując do planowania sposobów rozwiązywania problemów społecznych konieczne jest uwzględnienie wielokierunkowego i kompleksowego oddziaływania nie tylko na skutki wystąpienia danych problemów, a przede wszystkim na źródło ich wystąpienia. Kluczowym zadaniem jest więc stworzenie możliwości współpracy pomiędzy różnymi podmiotami działającymi w obszarze polityki społecznej. Realizacja powyższych oczekiwań w tym zakresie wymaga podejmowania wieloaspektowych i wielokierunkowych działań strategicznych, a zwłaszcza: interwencyjnych – o cechach ratownictwa i likwidacji niedoborów, których źródłem jest niedostatek, ubóstwo, nierówności społeczne, niedostosowanie, patologie społeczne; asekuracyjnych – uprzedzających pojawienie się sytuacji zagrażających bezpieczeństwu socjalnemu; kompensacyjnych – niwelujących luki i deficyty; oraz partycypacyjnych – poszerzających uczestnictwo społeczne w życiu publicznym i zapobiegających wszelkim przejawom dyskryminacji, wykluczeniu społecznemu i marginalizacji.

Wstęp

Prezentowany raport jest rezultatem badań i analiz socjologicznych, których nadrzędnym celem była lokalna diagnoza problemów uzależnień i innych zagrożeń społecznych w gminie Radzanowo. Diagnoza wyżej wymienionych obszarów badawczych służyć ma opracowaniu i wdrożeniu optymalnych mechanizmów pomocy. Głównym założeniem niniejszej diagnozy jest przedstawienie szeregu problemów związanych z uzależnieniami i innych zagrożeń społecznych w gminie Radzanowo oraz problemów związanych ze sferą socjalną społeczności lokalnej, a przede wszystkim wskazanie kierunków ich rozwiązywania. Określenie i zdiagnozowanie problemów uzależnień i innych problemów

społecznych występujących na terenie gminy Radzanowo było możliwe poprzez przeprowadzenie kompleksowych badań zarówno wśród reprezentatywnej grupy dorosłych mieszkańców gminy Radzanowo oraz wśród uczniów VI klas szkół podstawowych oraz gimnazjum zlokalizowanych na terenie gminy Radzanowo. Odpowiedzi uzyskane w badaniu ankietowym wstępnie diagnozują problemy uzależnień i innych zagrożeń społecznych występujące w gminie Radzanowo i jednocześnie są punktem wyjścia w formułowaniu zaleceń mających zmienić ten stan rzeczy.

Metodologia badań nad diagnozą społeczną

Badania na potrzeby lokalnej diagnozy problemów uzależnień i innych zagrożeń społecznych dla gminy Radzanowo realizowane były przy pomocy komplementarnych metod i technik badawczych.

- Badania wśród dorosłych mieszkańców gminy Radzanowo przeprowadzane były za pośrednictwem ankiety telefonicznej wspomaganej komputerowo CATI. Zgodnie z oczekiwaniami zamawiającego badanie zostało zrealizowane na próbie **N=200** dorosłych mieszkańców gminy Radzanowo (dobór próby kwotowo – celowy). Na potrzeby badania określony został kwotowo – celowy dobór próby. Dla próby ilościowej **N=200**, dokonano doboru, w którym kwoty wyznaczone zostały poprzez: wiek, płeć i miejsce zamieszkania respondentów. Kwestionariusz ankiety (w załączniku) składał się z pytań zamkniętych, pytań z możliwością wielokrotnego wyboru, z kafeterią odpowiedzi oraz pytań otwartych, umożliwiających swobodną wypowiedź respondenta.

- Badania wśród uczniów szkół podstawowych klasy VI oraz gimnazjum klasy I – III z terenu gminy Radzanowo przeprowadzane były za pośrednictwem ankiety audytoryjnej - kwestionariusz ankiety był wypełniany samodzielnie przez respondentów zgromadzonych w sali szkolnej, w jednym czasie. Cechą charakterystyczną takiego badania jest standaryzacja warunków przeprowadzenia wywiadu - w tym samym miejscu i w tym samym czasie, a wszystkie badane osoby mają zagwarantowaną anonimowość udziału w badaniu. Badania zostały przeprowadzone wśród wszystkich uczniów klas VI

w szkołach podstawowych w Ciółkówku, Rogozinie i Radzanowie oraz klas I – III w gimnazjum w Radzanowie obecnych w dniu badania w szkole. **Łącznie zebranych zostało 234 ankiet w tym,:**

- ✓ 170 w Gimnazjum w Radzanowie
- ✓ 37 w szkole podstawowej w Radzanowie
- ✓ 20 w szkole podstawowej w Rogozinie
- ✓ 7 w szkole podstawowej w Ciółkówku

Kwestionariusz ankiety (w załączniku) składał się z pytań zamkniętych, pytań z możliwością wielokrotnego wyboru, z kafeterią odpowiedzi oraz pytań otwartych, umożliwiających swobodną wypowiedź respondenta.

Ankiety (dla dorosłych i dla młodzieży) przygotowane były, w oparciu o narzędzia badawcze stosowane powszechnie w badaniach dotyczących problematyki uzależnień i innych problemów oraz zagrożeń społecznych. Ankiety przeprowadzali ankieterzy z Ośrodka Badań Społecznych INDEKS z Poznania. Są to osoby przygotowane do realizacji badań ankietowych, mające duże doświadczenie w realizacji takich badań, a także zajmujące się w praktyce zagadnieniami w sferze rozwiązywania problemów społecznych.

➢ Analiza danych zastanych – desk research z instytucji mających swoja siedzibę w gminie Radzanowo, zajmujących się rozwiązywaniem problemów społecznych, w tym alkoholowych i uzależnień. Zasadnicze badania opinii mieszkańców gminy Radzanowo w tym badania przeprowadzane wśród dorosłych i młodzieży, poprzedzone zostały analizą danych zastanych. Informacje statystyczne niezbędne do opracowania diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych na terenie gminy Radzanowo pozyskane zostały z jednostek zlokalizowanych w gminie Radzanowo w tym z: Urzędu Gminy, Policji, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz szkół z terenu gminy Radzanowo oraz z Ośrodków Zdrowia.

Dane uzyskane w trakcie realizacji badań poddane zostały wielostopniowej analizie, zarówno ilościowej jak i jakościowej. W opracowaniu zaprezentowano wyniki badań pod kątem ogólnych tendencji i średnich występujących w całej badanej zbiorowości, jak i ze względu na

zmienne niezależne. Porównywane i dokładniej analizowane były wyniki uzyskane w podgrupach badanych o największym i najmniejszym nasileniu danej zmiennej niezależnej, a także pojawiające się tendencje (malejące lub rosnące) w wewnętrznej strukturze odpowiedzi. Opisane zostały także podgrupy badanych o największym i najmniejszym procencie odpowiedzi na dane pytanie. Wybór takich zmiennych niezależnych, jest niezwykle istotny z punktu widzenia ich korelacji z ogólnymi wynikami wyrażonymi przez całą populację badaną.

Dane statystyczne – informacje o gminie Radzanowo (metryka gminy)

Gmina Radzanowo leży na Wysoczyźnie Płockiej, przylegając od zachodu do miasta Płocka. Łączny obszar gminy liczy 104,32km kw. Przeważają zdecydowanie użytki rolne stanowiące ponad 90 proc. obszaru - 9468 ha. Mimo podmiejskiego charakteru osadnictwa gęstość zaludnienia jest tutaj stosunkowo niska - nie przekracza 76 osób/km kw. Ogółem zamieszkuje w gminie 7 895 osób (stan na 15.11.2011). Administracyjnie gmina składa się z 30 sołectw rolnych. Według danych na 31 grudnia 2010 r. gminę Radzanowo zamieszkiwało łącznie 7 852 osób, w tym: 3 976 kobiet (50,6%) oraz 3 876 mężczyzn (49,4%). W latach 2002 – 2011 widoczne jest wyraźne zwiększenie liczby mieszkańców gminy Radzanowo, co niewątpliwie związane jest z rozwojem budownictwa mieszkaniowego w części gminy bezpośrednio graniczącej z miastem Płock.

Wykres nr 1. Liczba mieszkańców gminy Radzanowo w latach 2002-2011. (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS)

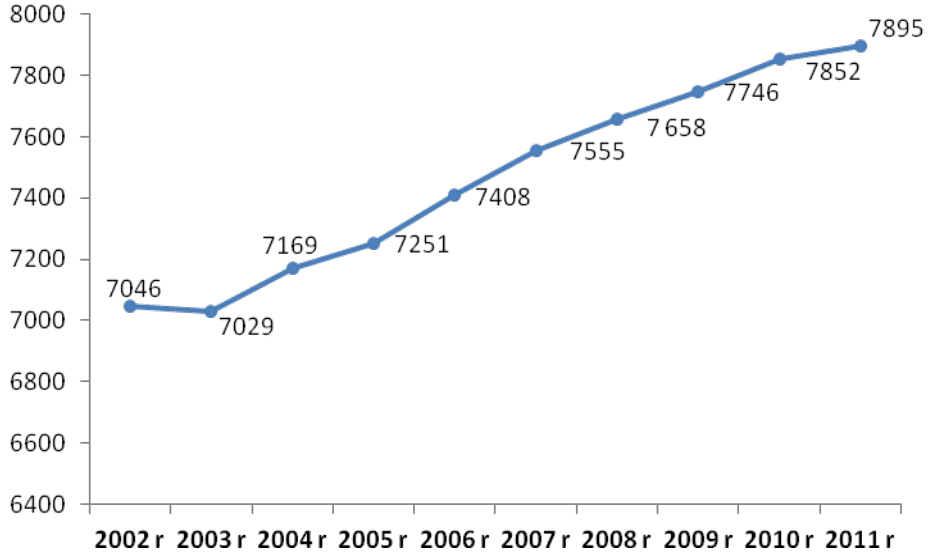

Radzanowo 2011

Poniżej przedstawiona została struktura ludności gminy Radzanowo z uwzględnieniem wieku. Zgodnie z przedstawionymi danymi okazuje się, że struktura wiekowa jest bardzo płaska i nie ma jednej wyraźnie dominującej wiekowo grupy mieszkańców.

Tabela 1. Ludność gminy Radzanowo według grup wieku. (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS)

Ludność wg grup wieku		
	Gmina Radzanowo	
Wiek	Liczba	%
0-4 lat	425	5,4%
5-9 lat	373	4,8%
10-14 lat	489	6,3%
15-19 lat	641	8,2%
20-24 lata	592	7,6%
25-29 lata	630	8,1%
30-34 lata	601	7,7%
35-39 lata	619	7,9%
40-44 lata	579	7,4%
45-49 lata	484	6,2%
50-54 lata	518	6,6%
55-59 lata	536	6,9%
60-64 lata	406	5,2%
65-69 lata	260	3,3%
70 i więcej	646	8,3%

Przyrost naturalny w gminie Radzanowo utrzymuje się od 2005 roku na dodatnim poziomie. Ujemny bilans przyrostu naturalnego odnotowano w gminie Radzanowo w roku 2002 (-29).

Wykres 2. Przyrost naturalny w gminie Radzanowo w latach 2001 – 2010. (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS)

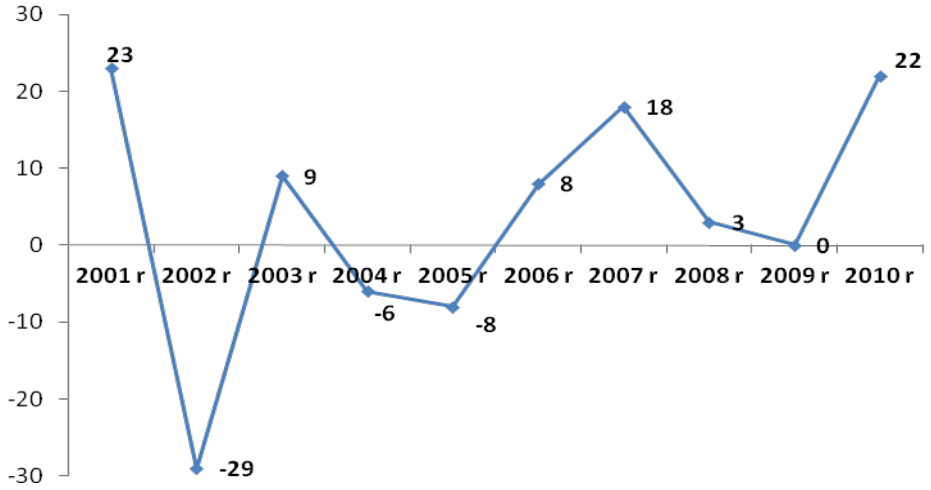

Dostępność napojów alkoholowych w gminie Radzanowo

- **Ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Radzanowo - ogółem 22 punkty w tym według**

- **Według zawartości alkoholu:**

do 4,5%	**22 punkty sprzedaży**
od 4,5% do 18%	**20 punktów sprzedaży**
powyżej 18%	**15 punktów sprzedaży**

- **Do spożycia poza miejscem sprzedaży - 19 punktów w gminie Radzanowo**

wg zawartości alkoholu:

do 4,5%	**19 punktów sprzedaży**
od 4,5% do 18%	**19 punktów sprzedaży**
powyżej 18%	**14 punktów sprzedaży**

- **Do spożycia w miejscu sprzedaży - 3 punkty w gminie Radzanowo**

wg zawartości alkoholu:

do 4,5%	**3 punkty sprzedaży**
od 4,5% do 18%	**1 punkt sprzedaży**
powyżej 18%	**1 punkt sprzedaży**

Biorąc pod uwagę ogólną ilość sklepów i lokali gastronomicznych zajmujących się handlem alkoholem, jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych przypada w Gminie Radzanowo na 359 osób.

Szacunkowa skala problemów alkoholowych w gminie Radzanowo

Na podstawie wskaźników opracowanych przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych można dokonać szacunkowej skali problemów alkoholowych i innych zagrożeń społecznych w gminie Radzanowo. Według danych należy przyjąć, że:

- ***Liczba osób uzależnionych od alkoholu w gminie Radzanowo to: 160 – 200 osób.***
- ***Liczba osób dorosłych żyjących w rodzinach alkoholowych (współmałżonkowie, rodzice, rodzeństwo) w gminie Radzanowo to:: 316 – 400 osób.***
- ***Liczba dzieci wychowujących się w rodzinach alkoholików w gminie Radzanowo to:: 316 – 400 osób.***
- ***Liczba osób pijących szkodliwie, nie uzależnionych od alkoholu w gminie Radzanowo to: 395 – 553 osób.***
- ***Ofiary przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym (dzieci i dorośli) w gminie Radzanowo to: 530 – 600 osób.***

Wykaz instytucji zaangażowanych w rozwiązywanie problemów alkoholowych

1. Na terenie gminy Radzanowo działają następujące podmioty i instytucje zajmujące się rozwiązywaniem problemów alkoholowych, problemów przemocy oraz uzależnień wśród mieszkańców gminy Radzanowo:

- ✓ **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Radzanowie**
  ul. Płocka 32, 09-451 Radzanowo
- ✓ **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radzanowie**
  ul. Płocka 32, 09-451 Radzanowo,
- ✓ **Posterunku Policji w Radzanowie**
  ul. Płocka 32, 09-451 Radzanowo

2. Problemami uzależnień i innymi zagrożeniami społecznymi zajmują się także inne instytucje mające swoją siedzibę poza granicami gminy Radzanowo, ale które swym zasięgiem i jurysdykcją obejmują także sprawy mieszkańców gminy Radzanowo i są to:

- ✓ **Prokuratura Rejonowa w Płocku**,
  Plac Obrońców Warszawy 8, 09-402 Płock
- ✓ **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku**,
  ul. Bielska 59
- ✓ **Poradnia Profilaktyki i Leczenia Uzależnień w Płocku**,
  ul. Miodowa 2
- ✓ **Centrum Psychologiczno - Pastoralne "Metanoia"**
  Płock, ul. Kobylińskiego 21a
- ✓ **Poradnia Terapii Rodzin w Płocku**
  ul. Krótka 6
- ✓ **Poradnia Rodzinna przy Stowarzyszeniu Rodzin Katolickich w Płocku**
  ul. Bielska 19
- ✓ **Poradnia Zdrowia Psychologicznego w Płocku**
  ul. Miodowa 2
- ✓ **Punkt Konsultacyjny Stowarzyszenie "Monar" w Płocku**
  Plac Dąbrowskiego 1
- ✓ **Wydział Narkotyków Komendy Miejskiej w Płocku**
  ul. Słowackiego 4, tel. 24 262 79 51
- ✓ **Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie - Niebieska Linia**
  tel. 801 120 002 lub region płocki tel. 24 262 52 98
- ✓ **Telefon zaufania dla ofiar dotkniętych przemocą w ramach akcji "KOCHAM NIE BIJĘ"** tel. 801 109 801
- ✓ **Pomarańczowa Linii dla Rodziców Pijących Dzieci**, tel. 801 140 068
- ✓ **Ogólnopolski Telefon Zaufania - Narkomania,** tel. 801 199 990
- ✓ **Antynarkotykowa Poradnia Internetowe**j - www.narkomania.org.pl
- ✓ **Ogólnopolski telefon zaufania dla dzieci i młodzieży w ramach akcji współpracy jednostek Policji i Fundacji Dzieci Niczyje** - tel. 116 111
- ✓ **Całodobowy Oddział Terapii Uzależnień w Gostyninie - Zalesiu**, tel. 24 236 01 92
- ✓ **Całodobowy Oddział Terapii Uzależnień w Płocku**,
  ul. Kościuszki 28
- ✓ **Ośrodek Opiekuńczo - Wychowawczy w Płocku**
  ul. Mościckiego 27

Stan zasobów w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych

Osoby uzależnione i wyrządzające swoim piciem poważne szkody społeczne a niechcące dobrowolnie poddać się leczeniu odwykowemu mogą być zgłoszone do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w celu wszczęcia procedury sądowej zobowiązującej do leczenia.

- **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Radzanowie**

Poniżej przedstawiono dane z lat 2008 – 2010 roku pochodzące z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Radzanowie.

- ✓ **(Dane z grudnia 2011 roku)**
- Gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych otrzymała 14 zgłoszeń o przeprowadzenie procedury zobowiązania do leczenia odwykowego.
- Gminna komisja skierowała do sądu 12 spraw o nałożenia obowiązku leczenia odwykowego.
- ✓ **(Dane z października 2010 roku)**
- Gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych otrzymała 19 zgłoszeń o przeprowadzenie procedury zobowiązania do leczenia odwykowego.
- Gminna komisja skierowała do sądu 11 spraw o nałożenia obowiązku leczenia odwykowego.
- ✓ **(Dane z października 2009 roku)**
- Gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych otrzymała 21 zgłoszeń o przeprowadzenie procedury zobowiązania do leczenia odwykowego.
- Gminna komisja skierowała do sądu 15 spraw o nałożenia obowiązku leczenia odwykowego.
- ✓ **(Dane z października 2008 roku)**
- Gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych otrzymała 41 zgłoszeń o przeprowadzenie procedury zobowiązania do leczenia odwykowego.
- Gminna komisja skierowała do sądu 20 spraw o nałożenie obowiązku leczenia odwykowego.

Na podstawie powyższych danych należy stwierdzić, iż liczba zgłoszeń o przeprowadzenie procedury zobowiązania do leczenia odwykowego w latach 2008 – 2011 zmniejszyła się aż o 22. Liczba zmniejszyła się dwukrotnie.

- ***Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radzanowie***

- ✓ ***(Dane z 08.12.2011 r.)***

- **Rodziny korzystające ze świadczeń ogółem**

liczba rodzin: 158

liczba osób: 534

- **Rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów alkoholowych**

liczba rodzin: 32

liczba osób: 96

- **Przemoc domowa była powodem udzielenia świadczeń**

liczba rodzin: 6

liczba osób: 23

- ✓ ***(Dane z 31.10. 2010 r.)***

- **Rodziny korzystające ze świadczeń ogółem**

liczba rodzin: 287

liczba osób: 560

- **Rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów alkoholowych**

liczba rodzin: 31

liczba osób: 112

- **Przemoc domowa była powodem udzielenia świadczeń**

liczba rodzin: 4

liczba osób: 16

Z analizy wynika, że 20% korzystających z pomocy to osoby dotknięte dysfunkcjami z powodu problemów alkoholowych. Porównując powyższy współczynnik do danych z przedziału lat 2007-2010 wynika, iż liczba osób objętych pomocą z powodu alkoholizmu w rodzinie w porównaniu do 2007 roku zmniejszyła się o 4%, co związane jest z działaniami

przyjętymi do realizacji w gminnych programach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych z poprzednich lat

- ✓ ***(Dane z 23. 11. 2009 r.)***
- **Rodziny korzystające ze świadczeń ogółem**

liczba rodzin: 270

liczba osób: 551

- **Rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów alkoholowych**

liczba rodzin: 32

liczba osób: 115

- **Przemoc domowa była powodem udzielenia świadczeń**

liczba rodzin: 2

liczba osób: 9

Z analizy wynika, że 20,9% korzystających z pomocy to osoby dotknięte dysfunkcjami z powodu problemów alkoholowych. Porównując powyższy współczynnik do danych z przedziału lat 2007-2009 wynika, iż liczba osób objętych pomocą z powodu alkoholizmu w rodzinie w porównaniu do 2007 roku zmniejszyła się o 4,1%, co związane jest z działaniami przyjętymi do realizacji w gminnych programach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych z poprzednich lat

- ✓ ***(Dane z 12.12.2008 r.)***
- **Rodziny korzystające ze świadczeń ogółem**

liczba rodzin: 197

liczba osób: 731

- **Rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów alkoholowych**

liczba rodzin: 43

liczba osób: 149

- **Przemoc domowa była powodem udzielenia świadczeń**

liczba rodzin: 8

liczba osób: 39

- ***Posterunek Policji w Radzanowie***

- ✓ ***(Dane października 2011 r.)***

- **Zatrzymania i interwencje spowodowane nadużywaniem alkoholu**

Interwencje domowe ogółem: 70

Interwencje spowodowane nadużywaniem alkoholu: 16

Sporządzono niebieskie karty: 18

Przewieziono do policyjnej izby zatrzymań: 2

Sprawy prowadzone o znęcanie: 6

Do sądu skierowano 3 sprawy

- ✓ ***(Dane października 2010 r.)***

- **Zatrzymania i interwencje spowodowane nadużywaniem alkoholu**

Interwencje domowe ogółem: 76

Interwencje spowodowane nadużywaniem alkoholu: 15 (w porównaniu do roku 2008 liczba interwencji w 2010 roku spowodowanych nadużywaniem alkoholu spadła z 80 do 15.)

Sporządzono niebieskie karty: 10

Przewieziono do policyjnej izby zatrzymań: 5

Sprawy prowadzone o znęcanie: 10

Do sądu skierowano 2 sprawy

- ✓ ***(Dane z grudnia 2009 r.)***

- **Zatrzymania i interwencje spowodowane nadużywaniem alkoholu**

Interwencje domowe ogółem: 71

Interwencje spowodowane nadużywaniem alkoholu: 20 (W porównaniu do roku 2008 – 2009 wynika, że liczba interwencji Policji w roku 2009 spowodowanych nadużywaniem alkoholu zmniejszyła się o 60 przypadków).

Sporządzono niebieskie karty: 20

Przewieziono do policyjnej izby zatrzymań: 2

Sprawy prowadzone o znęcanie: 3

Do sądu skierowano 1 sprawę

- ✓ ***(Dane z grudnia 2008 r.)***
- **Zatrzymania i interwencje spowodowane nadużywaniem alkoholu**

Interwencje domowe ogółem: 115

Interwencje spowodowane nadużywaniem alkoholu: 80

Sporządzono niebieskie karty: 13

Przewieziono do policyjnej izby zatrzymań: 24

Sprawy prowadzone o znęcanie: 6

Do sądu skierowano 2 sprawy

- ❖ **Na terenie gminy Radzanowo funkcjonuje punkt konsultacyjny, w którym w 2010 roku udzielono 61 porad a w roku 2011 48 porad.**

Na terenie gminy Radzanowo nie ma:

- ✓ Placówek lecznictwa odwykowego - mieszkańcy gminy korzystają z poradni o zasięgu powiatowym: Poradnia Profilaktyki i Leczenia Uzależnień w Płocku ul. Miodowa 2
- ✓ Przychodni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia
- ✓ Oddziału detoksykacyjnego
- ✓ Całodobowego Ośrodka terapii Uzależnienia od Alkoholu
- ✓ Dziennego Ośrodka terapii Uzależnienia od Alkoholu

W gminie Radzanowo nie są także prowadzone

- ✓ AA (dla uzależnionych)
- ✓ Al-Anon (dla współuzależnionych)
- ✓ DDA (dorosłe dzieci alkoholików)

Od 2008 r. próby powołania, ale nie było chętnych by utworzyła się grupa. W ramach realizacji ponadpodstawowej oferty psychologicznej dla osób uzależnionych w formie dyżurów psychologa (dodatkowe zajęcia terapeutyczne) prowadzona jest terapia indywidualna i grupowa.

- **Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie - formy przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Radzanowo**

- ✓ Punkt konsultacyjny dla ofiar przemocy w rodzinie – działa przy Urzędzie Gminy w Radzanowie- prowadzony przez GKRPA w Radzanowie
- ✓ Schronisko/hostel dla ofiar przemocy w rodzinie- kierowane są osoby do placówki o zasięgu powiatowym
- ✓ Ośrodek interwencji kryzysowej dla ofiar przemocy w rodzinie - kierowane są osoby do placówki o zasięgu powiatowym
- ✓ Środowiskowa grupa wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie – nie funkcjonuje, nie była powoływana – brak chętnych

Programy ochrony ofiar przemocy w rodzinie – funkcjonuje w oparciu o gminny program przeciwdziałania przemocy przyjęty uchwałą rady gminy od 2008 r., w 2011 r. powołany został Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Radzanowie.

Ważniejsze oddziaływania profilaktyczne w gminie Radzanowo

- ✓ **Szkolne programy profilaktyczne w gminie Radzanowo**

- Program *„Ferie bez nudy”* - adresaci 150 uczniów.
- Warsztaty profilaktyczne: *„Cyber-przemoc*”, w których wzięło udział 48 uczniów kl. I-III Szkoły Podstawowej w Rogozinie.
- Program *„Nie uzależnionym”*- uczestniczyło 25 uczniów gimnazjum - Zespół Szkół w Radzanowie.
- Program *„Po zdrowie i sprawność”*- 1 osoba z gimnazjum.
- Program *„Stop wulgaryzmom i przemocy i uzależnieniom”*- uczestniczyło 39 uczniów z kl. II dla Szkoły Podstawowej w Radzanowie.
- Program *„Nasze życie zależy od nas”* przy współpracy z ZHP - udział wzięło 220 uczniów z gimnazjum, 46 rodziców, 25 nauczycieli.
- Program *„Wakacje bez uzależnień”*- udział wzięło 50 uczniów z kl. I i III gimnazjum
- Warsztaty profilaktyczne *„Stop wulgaryzmom”* – udział wzięło 32 uczniów z kl. IV Szkoły Podstawowej w Radzanowie.

- ✓ **GKRPA dofinansowuje programy autorskie zgłaszane przez szkołę m.in. opisane powyżej oraz programy rekomendowane przez MEN i PARPE zlecane specjalistom z odpowiednim przygotowaniem.**

- Pozaszkolne programy profilaktyczne – m.in. kolonie profilaktyczno – terapeutyczne dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, paczki świąteczne dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, festyny środowiskowe i szkolne, rajd rodzinny, festiwale: piosenki religijnej i kolęd, dofinansowanie zajęć sportowych prowadzonych przez Gminy Ośrodek Kultury w Radzanowie, działalność profilaktyczno- edukacyjna bibliotek, jesienny bieg trzeźwości
- Świetlice realizujące program opiekuńczo-wychowawczy – świetlice szkolne, dodatkowe zajęcia pozalekcyjne organizowane są przez placówki oświatowe.

W gminie Radzanowo nie ma świetlic realizujących program socjoterapeutyczny. W 2006 roku świetlica została zlikwidowana z powodu braku chętnych.

Wyniki badania – problemy uzależnień i innych zagrożeń społecznych w gminie Radzanowo w opinii dorosłych mieszkańców gminy

Charakterystyka badanej próby

W badaniach na potrzeby lokalnej diagnozy problemów uzależnień i innych zagrożeń społecznych dla gminy Radzanowo uczestniczyli mieszkańcy gminy o różnych cechach społeczno – demograficznych, mieszkający zarówno w mieście, jak i w poszczególnych sołectwach. Na potrzeby badania dobrano próbę różnorodną heterogenicznie w celu poznania różnorodnych opinii mieszkańców. Poniżej przedstawiona została charakterystyka badanej próby z uwzględnieniem zmiennych niezależnych – płci, wieku oraz wykształcenia. Podział badanych ze względu na płeć umożliwia interpretowanie odpowiedzi oraz siły ich natężenia. Jak wynika z prezentowanego poniżej wykresu rozkład omawianej cechy demograficznej był następujący 56,5% stanowiły kobiety, natomiast 43,5% to mężczyźni.

Wykres nr 3. Struktura respondentów z uwzględnieniem płci.

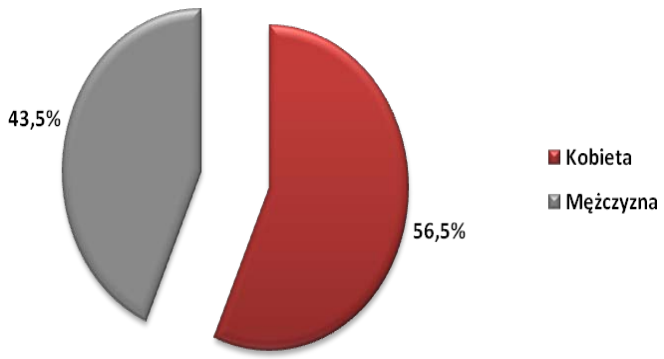

Wiek respondentów

Kolejna zmienna, to wiek osób uczestniczących w badaniu. Biorąc pod uwagę tą zmienną okazuje się, iż najliczniejszą grupę stanowiły osoby w przedziale wiekowym powyżej 60 lat – 27% ogólnej liczby ankietowanych. Co czwarty respondent 25,0% to osoba w wieku od 45 do 54 lat. Kolejna grupa respondentów wyróżnionych ze względu na wiek, która licznie była reprezentowana w badaniu to osoby w wieku od 35 do 44 lat 18,5% ogółu badanych. Zbliżony odsetek respondentów 17,5% ogółu respondentów uczestniczących w badaniu stanowiły osoby w wieku od 55 do 59 lat. Najmniej liczne grupy spośród ankietowanych, tworzyli respondenci w wieku od 25 do 34 lat oraz od 18 do 24 lat odpowiednio 9% oraz 3%.

Wykres nr 4. Struktura badanej próby – wiek respondnentów

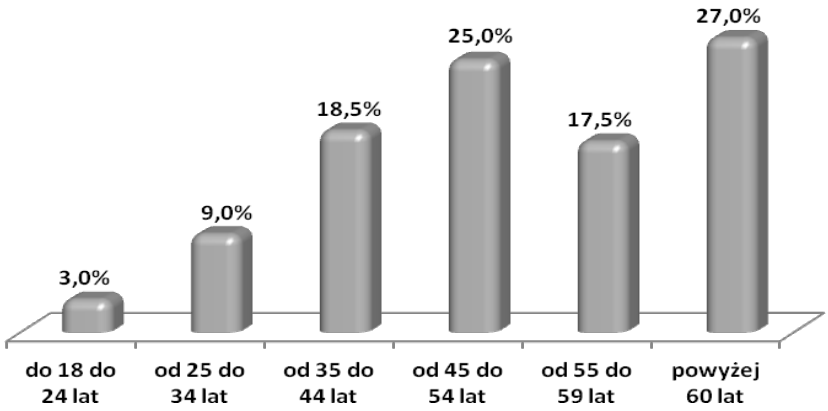

Wykształcenie respondentów

Jak wynika z zaprezentowanych poniżej danych znajdujących się wykresie, najliczniejszą grupę respondentów wyróżnionych ze względu na wykształcenie stanowili mieszkańcy legitymujący się wykształceniem zawodowym 32,5% spośród ogółu badanych osób. Znaczny odsetek respondentów 28,5% to mieszkańcy gminy Radzanowo posiadający wykształcenie policealne lub średnie zawodowe. Wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej legitymowało się 15,5% ogółu badanych, natomiast wykształceniem wyższym 12,5%. Osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym to 8,5% spośród wszystkich osób uczestniczących w badaniu. Najmniejszy odsetek osób posiadało wykształcenie wyższe licencjackie – 2,5%.

Wykres nr 5. Struktura badanej próby – wykształcenie respondentów

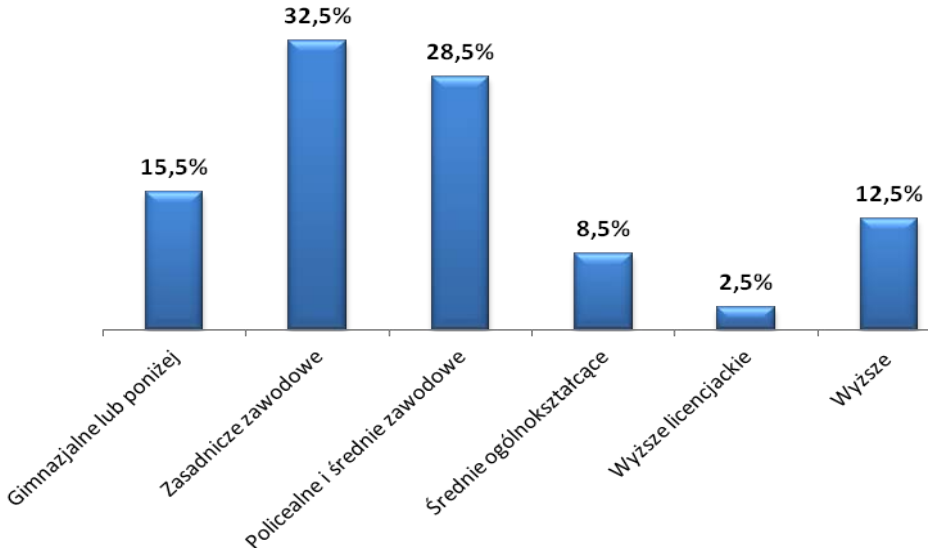

Hierarchia problemów społecznych w gminie Radzanowo w opinii dorosłych mieszkańców

Respondentom uczestniczącym w badaniu przedstawiono listę problemów społecznych, które występują na terenie gminy Radzanowo z prośbą o wskazanie skali uciążliwości i występowania danego problemu. Każdy z respondentów mógł wskazać maksymalnie cztery problemy społeczne najbardziej uciążliwe dla mieszkańców gminy Radzanowo, dlatego też suma odpowiedzi jest większa niż 100%. Wyniki badań jednoznacznie wskazują, że istnieje grupa pięciu kluczowych i najważniejszych problemów społecznych, które najbardziej doskwierają mieszkańcom gminy Radzanowo i są to: bezrobocie, alkoholizm, trudna sytuacja ludzi starszych, problemy edukacyjne oraz ubóstwo. Jak widać głównym problemem społecznym na terenie gminy jest bezrobocie oraz wiążące się z nim zubożenie społeczeństwa, którego rozwiązanie stanowi duże wyzwanie dla władz gminy. Jednocześnie bardzo wysoka pozycja, jaką zajął w badaniach problem alkoholizmu – zwłaszcza na tle innych problemów w skali gminy – jednoznacznie wskazuje priorytetowy kierunek działań, jakie powinien podejmować samorząd gminy w ramach programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Wykres nr 6. Hierarchia problemów społecznych w gminie Radzanowo w opinii dorosłych mieszkańców gminy.

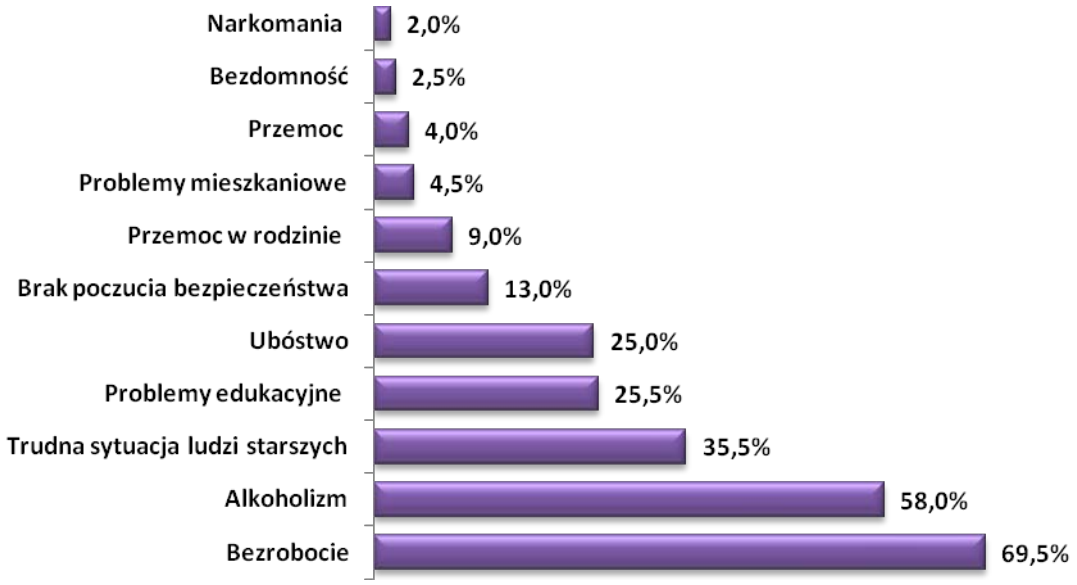

Warunki życia w gminie Radzanowo

Tytułem uzupełnienia warto zaobserwować, że zdecydowana większość badanych oceania warunki życia w gminie Radzanowo, jako przeciętne. Co dziesiąta osoba uczestnicząca w badaniu źle ocenia jakość życia w gminie Radzanowo, a dobrze 16,5% badanych.

Wykres nr 7. Ocena warunków życia w gminie Radzanowo

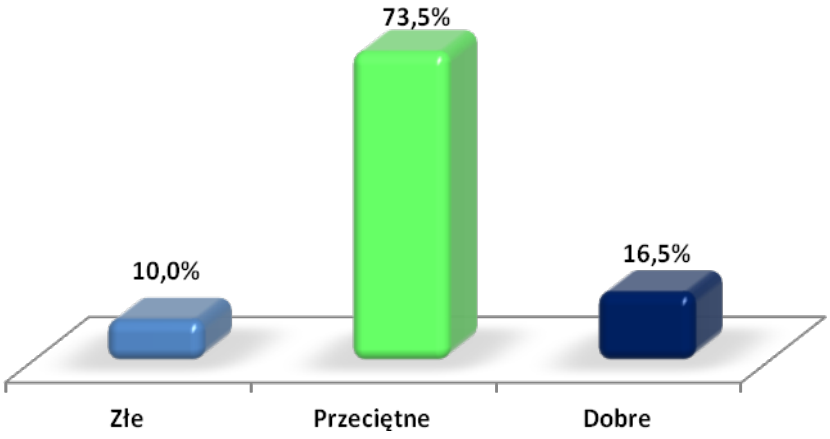

Poglądy i postawy wobec alkoholu

Zgodnie z przedstawionymi danymi okazuje się, że mieszkańcy gminy Radzanowo nie mają najmniejszych problemów z zakupem alkoholu w pobliżu miejsca zamieszkania. Dorośli mieszkańcy gminy Radzanowo uczestniczący w badaniu ankietowym uważają, że dostępność alkoholu w pobliżu ich miejsca zamieszkania jest zdecydowanie łatwa lub bardzo łatwa taką opinie wyraziło aż 80,5% dorosłych mieszkańców gminy Radzanowo. Takie wyniki wskazują, że respondenci nie mają jakichkolwiek problemów z zakupieniem alkoholu w pobliżu miejsca zamieszkania.

Wykres nr 8. Dostępność alkoholu w miejscu zamieszkania

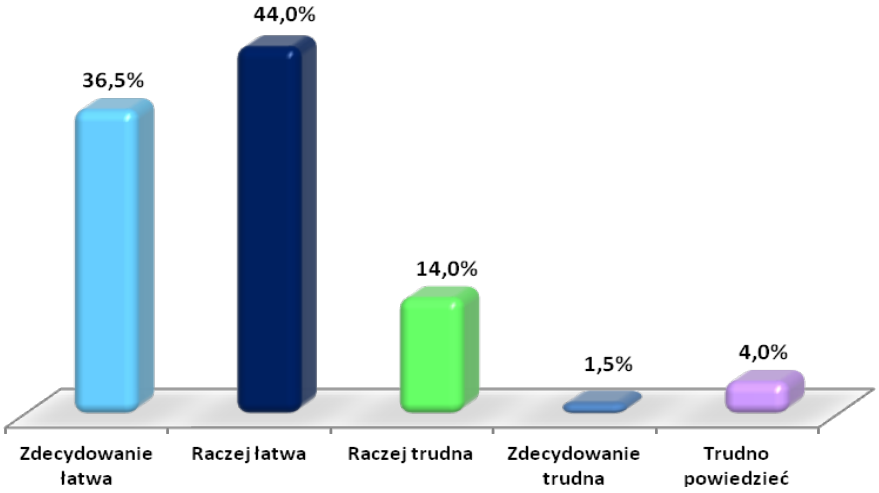

Mieszkańcy gminy Radzanowo dostrzegają skalę problemu alkoholizmu w gminie, jednak są bardzo podzieleni w opiniach na temat sposobów rozwiązywania tego problemu. Minimalnie większy odsetek mieszkańców gminy – 51% uważa, że to władze samorządowe winny włączyć się aktywnie w rozwiązywanie tych problemów. Innego zdania było 49% respondentów, którzy uważają, że sprawy te powinny zostać rozwiązane przez inne podmioty i instytucje.

Wykres nr 9. Proszę powiedzieć, czy oczekuje Pan/Pani od władz lokalnych podejmowania działań zmierzających do ograniczenia problemów alkoholowych?

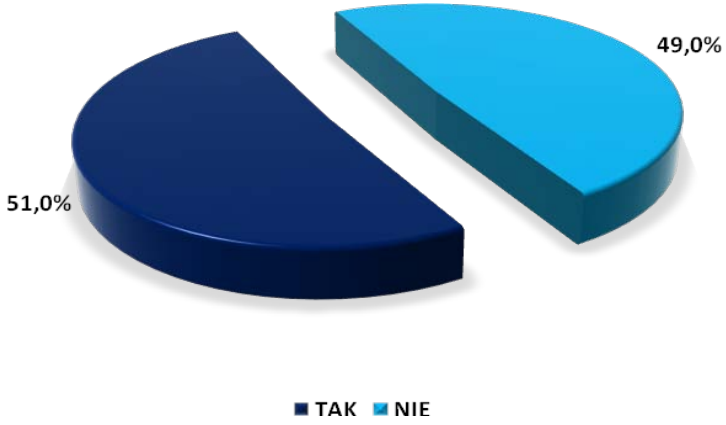

Zdecydowana większość badanych mieszkańców biorących udział w badaniu – 76,5% uważa, że leczenie uzależnienia od alkoholu jest skuteczne i warto je podejmować. Ocena

skuteczności oddziaływań terapeutycznych ukierunkowanych na pomoc ludziom uzależnionym od alkoholu jest na bardzo wysokim poziomie.

Wykres nr 10. Czy Pani/Pana zdaniem leczenie uzależnienia od alkoholu przynosi skutek i czy w ogóle warto je podejmować?

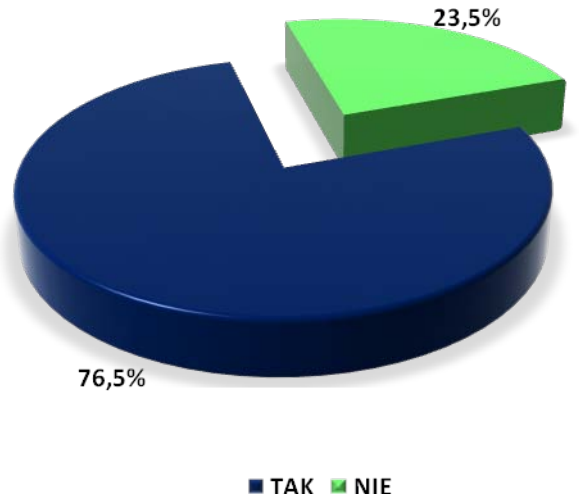

Według badań większość dorosłych respondentów – 61,5% wie gdzie szukać pomocy w sytuacji, gdyby inny członek rodziny lub inna bliska osoba miała problem alkoholowy. Taki wynik świadczy to o dobrej orientacji mieszkańców w zakresie funkcjonowania instytucji zajmujących się rozwiązywaniem problemów alkoholowych. Pomimo tego warto zauważyć, że znaczny odsetek badanych – 38,5% nie posiada takiej wiedzy – i to właśnie w kierunku tej grupy osób powinny być podejmowane określone działania informacyjne. Jest to niezwykle cenna i ważna informacja zwrotna, ponieważ przy realizacji gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych istotne jest dotarcie z informacją do mieszkańców, a także ugruntowanie przekonania, co do skuteczności podejmowanych działań.

Wykres nr 11. Czy wie Pan/Pani gdzie należy szukać pomocy w przypadku problemów alkoholowych?

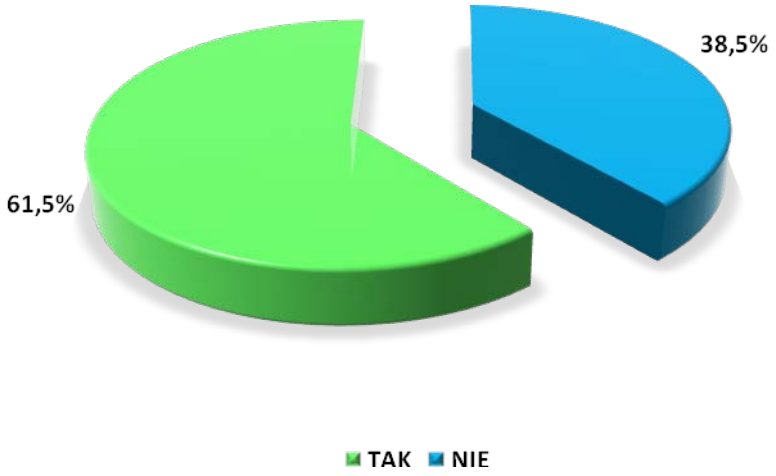

Co trzeci mieszkaniec gminy jest zdania, że dystrybucja alkoholu powinna być ograniczona, przeciwnego zdania była większość badanych – 68%.

Wykres nr 12. Czy Pani/Pana zdaniem dystrybucja alkoholu powinna być ograniczona?

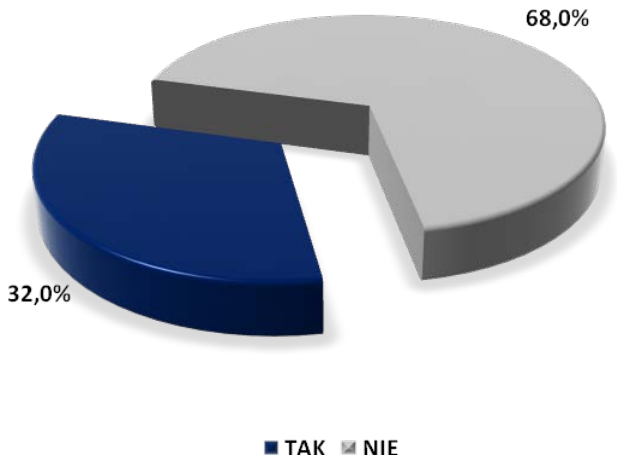

Opinie badanych w kwestii ustalenia granicy wieku legalnego nabywania napojów alkoholowych są jednoznaczne. Wszyscy z badanych wyrażają poparcie i zrozumienie dla istniejącego prawnego zakazu sprzedawania napojów alkoholowych dla dzieci i młodzieży. Prawie żaden z badanych nie widzi możliwości obniżenia wieku legalnego nabycia napojów alkoholowych, natomiast duża część ankietowanych 45,5% byłaby skłonnych poprzeć działania zmierzające do podniesienia tej granicy do 21 lat. Jest to dodatkowy argument za

tym, że wśród mieszkańców gminy można by znaleźć poparcie dla różnorodnych działań zmierzających do ograniczenia negatywnych skutków nadużywania alkoholu.

Wykres nr 13. Od jakiego wieku powinno się Pani/Pana zdaniem sprzedawać alkohol?

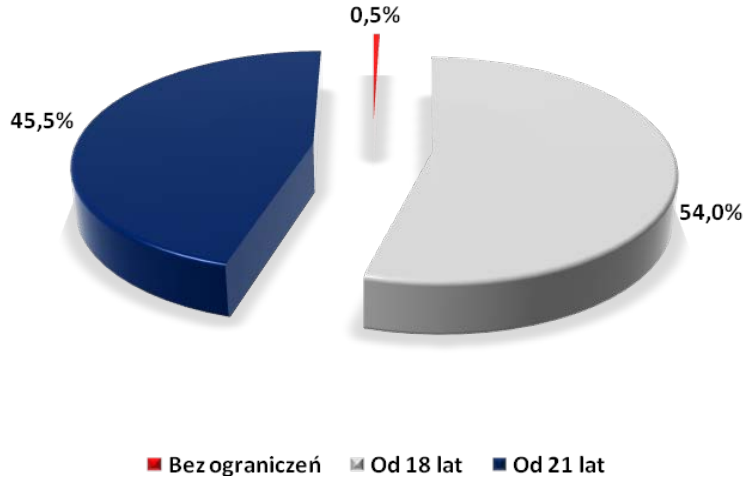

Zdecydowana większość mieszkańców gminy Radzanowo nie spotkało się z działaniami mającymi na celu propagowanie trzeźwego stylu życia. Zgodnie z przedstawionymi poniżej danymi wynika, iż 82,5% badanych nie pamięta akcji, która zachęcałaby do powstrzymania się od picia alkoholu. Jedynie 17,5% badanych pamięta takie inicjatywy. Niewielki odsetek osób, które słyszały o takich działaniach powinien stać się przesłanką do podejmowania większej ilości akcji promocyjnych i działań przypominających i uświadamiających zalety powstrzymywania się od picia alkoholu.

Wykres nr 14. czy pamięta Pan/Pani działania informacyjne, akcje społeczne, które zachęcałaby do powstrzymania się od picia alkoholu?

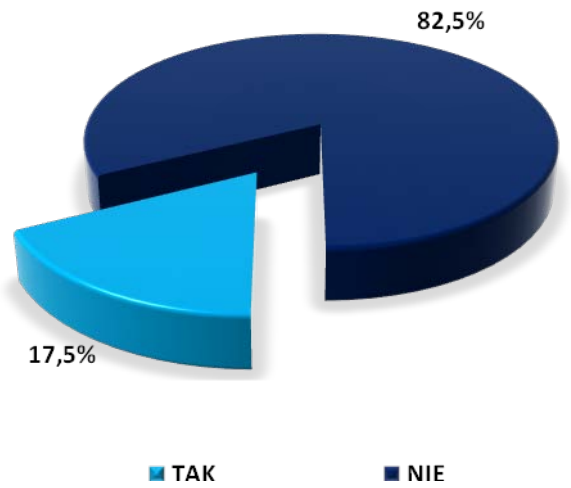

Spożycie alkoholu

Zdaniem mieszkańców gminy Radzanowo najważniejszymi czynnikami determinującymi nadużywanie alkoholu są takie problemy społeczne oraz inne czynniki jak; bezrobocie, niezaradność życiowa, problemy rodzinne, napięcia psychiczne oraz obyczaj społeczny. Próba wyeliminowania lub niwelowania niektórych problemów może pozytywnie wpłynąć na obniżenie liczby osób nadużywających alkoholu.

Tabela nr 2. Jaki czynnik Pani/Pana zdaniem ma najistotniejszy wpływ na nadużywanie alkoholu?

Czynniki wpływające na nadużywanie alkoholu	Ilość	Procent
Bezrobocie	105	52,5%
Niezaradność życiowa	103	51,5%
Problemy rodzinne	86	43,0%
Napięcia psychiczne	67	33,5%
Obyczaj społeczny	56	28,0%
Niskie ceny alkoholu	32	16,0%
Brak poczucia bezpieczeństwa	16	8,0%
Wpływ reklamy	14	7,0%
Inne – jakie	5	2,5%
Problemy zdrowotne	4	2,0%

Jak wynika z danych jedynie 35% ankietowanych mieszkańców gminy Radzanowo piła alkohol nie więcej niż miesiąc przed okresem badania, zaś aż 26,5% badanych deklaruje się jako abstynenci.

Wykres nr 15. Kiedy ostatnio pił(a) Pan/Pani alkohol?

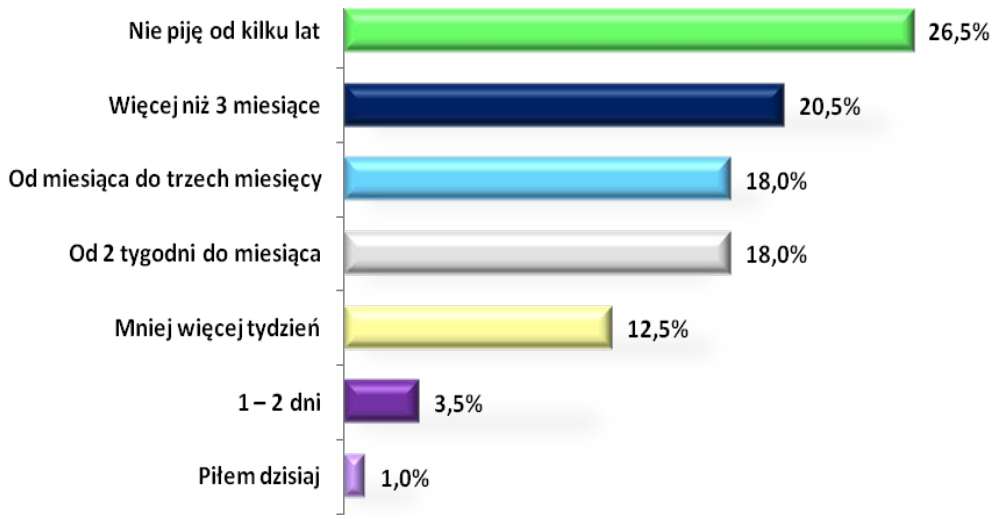

Mieszkańcy gminy Radzanowo częściej spożywają napoje z wyższą zawartością alkoholu – wódkę 39,5% niż piwo 13,5% i wino 34%.

Wykres nr 16. Jaki napój alkoholowy pił(a) Pan/Pani ostatnio?

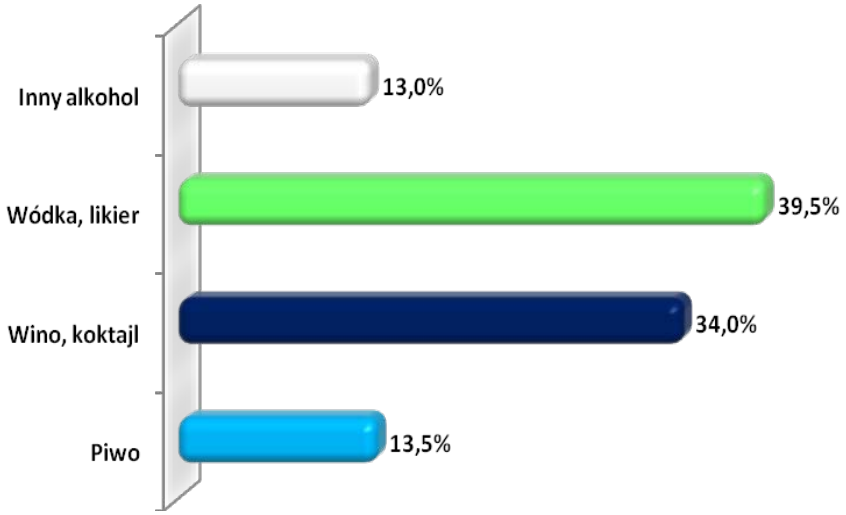

Zgodnie z danymi aż 46% badanych pierwszy raz spróbowało alkohol będąc już osobami pełnoletnimi, natomiast 23,5% spróbowało alkoholu przed ukończeniem 18 tego roku życia (w tym 4% przed ukończeniem 15 lat). Co czwarty respondent nie pamięta kiedy pierwszy raz sięgnął po alkohol, a 6,5% nie pije w ogóle alkoholu.

Wykres nr 17. W jakim wieku po raz pierwszy spróbował(a) Pan/Pani alkoholu?

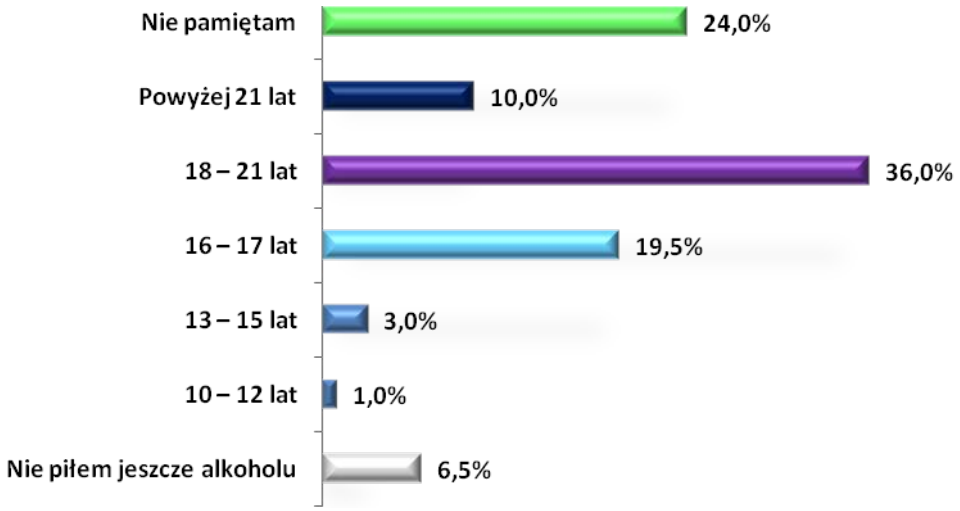

Według danych pozyskanych w trakcie badań wynika, iż blisko połowa dorosłych mieszkańców – 49% pierwszy raz alkohol piła z kolegą, 17,5% z innym dorosłym członkiem rodziny, a 15,5% z rodzicami.

Wykres nr 18. Z kim po raz pierwszy pił(a) Pan/ Pani alkohol?

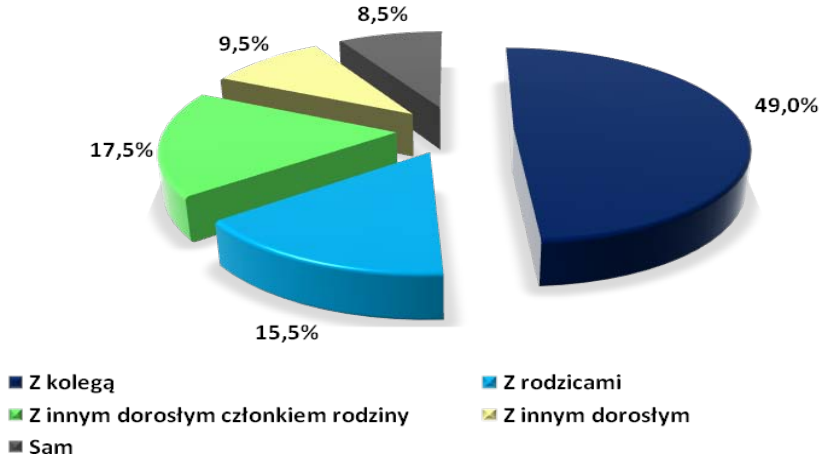

Skala zagrożenia problemami związanymi z nadużywaniem alkoholu

W opinii badanych mieszkańców osoby pijące alkohol w miejscu zamieszkania respondentów nie stanowią szczególnego zagrożenie dla bezpieczeństwa. Taką opinię wyraziło 71,5% badanych osób. Innego zdania było 27% ankietowanych, którzy taki problem dostrzegają w pobliżu miejsca swojego zamieszkania.

Wykres nr 19. Czy osoby pijące alkohol w miejscu Pana/Pani zamieszkania stanowią szczególne zagrożenie dla bezpieczeństwa?

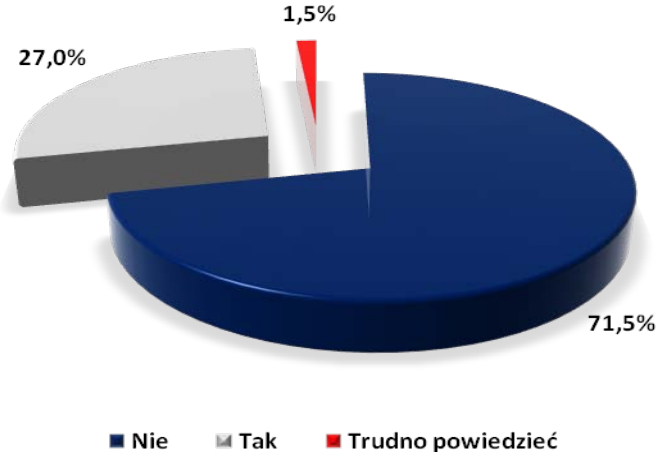

Okazuje się, że respondenci czują się relatywnie bezpieczni w miejscu zamieszkania, problem z nietrzeźwością innych osób dostrzegany jest jednak przede wszystkim w miejscach publicznych w gminie Radzanowo. Według danych aż 45,5% badanych w ostatnim okresie doznało jakichś przykrych przeżyć związanych z nietrzeźwością w miejscach publicznych. W świetle badań wynika, iż blisko połowa mieszkańców gminy bezpośrednio i osobiście doświadczała nieprzyjemnych skutków nadużywania alkoholu przez osoby trzecie.

Wykres nr 20. Czy spotkał(a) się Pan/Pani z jakąś przykrą sytuacją związanych z nietrzeźwością w miejscach publicznych?

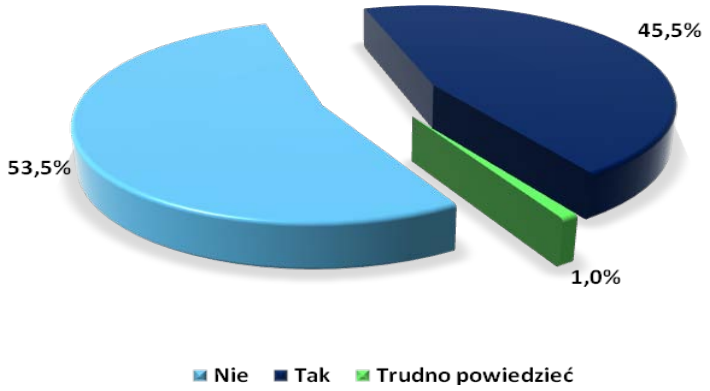

Dynamika zachowań alkoholowych w ostatniej dekadzie

Według krajowych danych spożycie alkoholu na jednego mieszkańca w ostatnich latach utrzymuje się na zbliżonym poziomie. Jednocześnie wyraźnie zarysowały się tendencje negatywne: następuje szybki wzrost spożywania napojów alkoholowych wśród marginalnych dotychczas grup konsumenckich wśród kobiet i młodzieży. W opinii większości badanych – 71% w okresie ostatnich 10 lat zachowania i obyczaje alkoholowe w gminie Radzanowo oraz wzorce zachowań nie zmieniły się w sposób zasadniczy, natomiast 29% badanych uważa, że ewolucja obyczajów alkoholowych jest widoczna.

Wykres nr 21. Czy Pani/Pana zdaniem w okresie ostatnich 10 lat zmieniły się zachowania i obyczaje alkoholowe mieszkańców gminy Radzanowo?

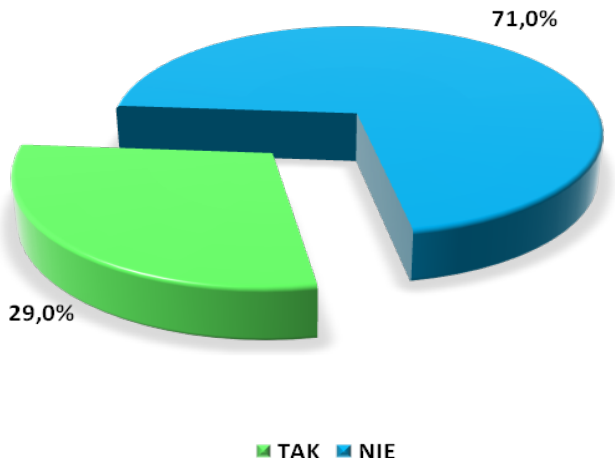

Dorośli mieszkańcy gminy Radzanowo nie dostrzegają istotnych różnic w konsumpcji alkoholu wśród osób dorosłych. Największy odsetek badanych – 43,5% uważa, że spożycie alkoholu wśród dorosłych osób jest takie samo jak 10 lat temu. Wyraźnie potwierdziła się natomiast opinia o wzroście spożycia alkoholu wśród młodzieży. Taką opinię wyraziła zdecydowana większość mieszkańców gminy – 60,5%**.** Zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz Narodowym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wskazane jest podejmowanie działań w kierunku zmiany obyczajów w zakresie spożywania napojów alkoholowych (m.in. zastąpienie alkoholi mocnych słabszymi).

Tabela nr 3. Dynamika zachowań związanych ze spożyciem alkoholu przez dorosłych i młodzież

Dynamika zachowań	Mniej	Więcej	Tyle samo
Czy Pana/Pani zdaniem młodzież w tym osoby poniżej 18 roku życia piją obecnie mniej, więcej czy tyle samo, co przed 10 laty?	**13,0%**	**60,5%**	**26,5%**
Czy Pana/Pani zdaniem osoby dorosłe piją obecnie mniej, więcej czy tyle samo, co przed 10 laty?	**28,0%**	**28,5%**	**43,5%**

Alkohol w pracy

Przeważająca większość badanych – 81% dostrzega pozytywną tendencję w obszarze spożywania alkoholu w pracy i uważa, że w okresie ostatniej dekady spożycie alkoholu w miejscu pracy uległo zdecydowanemu zmniejszeniu. Jedynie 4% respondentów twierdzi, że obecnie alkohol jest zdecydowanie częściej pity w pracy niż w latach ubiegłych.

Wykres nr 22. Czy Pana/Pani zdaniem spożycie alkoholu w pracy zwiększyło się, zmniejszyło się, czy jest takie samo, co przed 10 laty?

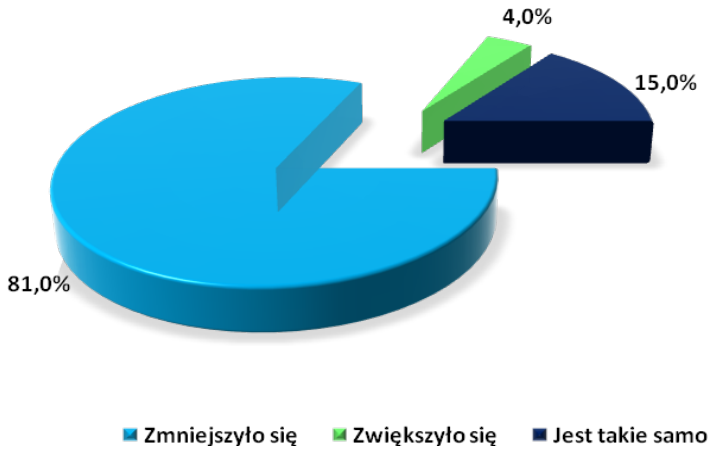

W opinii ankietowanych poza zmianami obyczaju spożywania alkoholu w miejscu pracy, zmniejszyła się w ostatnim dziesięcioleciu akceptacja i pobłażanie pracodawców i przełożonych do spożywania alkoholu w miejscu pracy. Brak akceptacji i przyzwolenia na takie zachowania doprowadziło do wyraźnego zmniejszenia spożycia alkoholu w miejscu pracy. Zdaniem aż 72% badanych akceptacja dla takich zachowań uległa zdecydowanemu zmniejszeniu.

Wykres nr 23. Czy Pana/Pani zdaniem akceptacja i pobłażanie dla spożycia alkoholu w pracy zwiększyła się, zmniejszyła się, czy jest taka sama, co przed 10 laty?

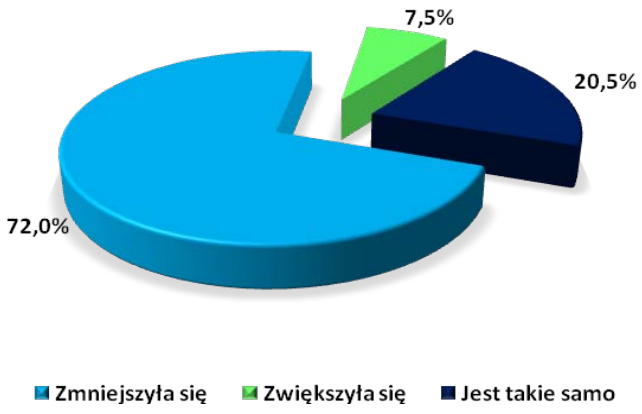

Mieszkańcy gminy Radzanowo dostrzegają korzystną tendencję zmiany preferencji konsumpcji napojów alkoholowych na korzyść alkoholi niskoprocentowych. Ponad połowa

badanych – 54% zwróciło uwagę na ewolucję obyczajów i zwyczajów spożycia różnego rodzaju napojów alkoholowych.

Wykres nr 24. Jak Pani/Pana zdaniem zmieniają się nawyki spożywania alkoholu przez osoby dorosłe?

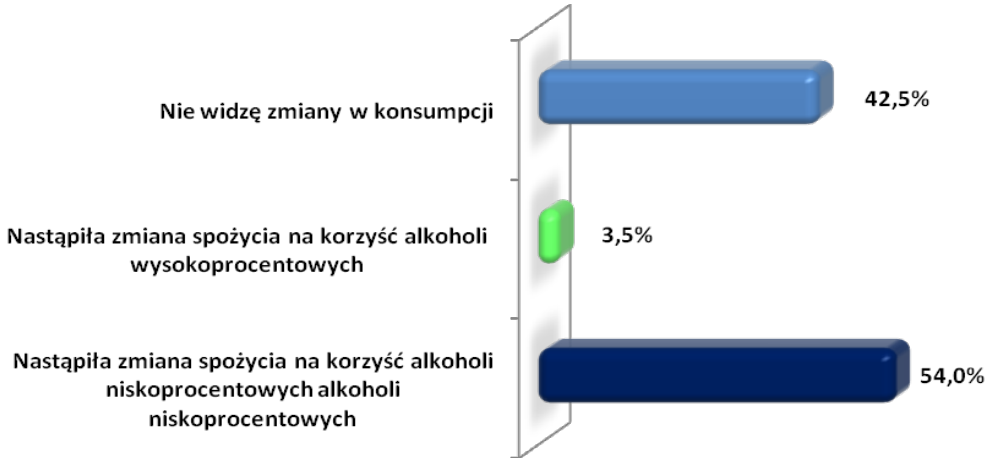

W opinii badanych zarówno liczba osób pijanych na ulicach w miejscach publicznych, jak też liczba zakłóceń porządku publicznego, awantur domowych związanych z nadmiernym spożyciem alkoholu nie uległa zwiększeniu w okresie ostatnich 10 lat. Badani uważają, że liczba takich zachowań zmniejszyła a negatywne zachowania wynikające z nadmiernego spożycia alkoholu zostały zredukowane.

Tabela nr 4. Dynamika zmiany zachowań pod wpływem alkoholu

Dynamika zachowań pod wpływem alkoholu	Zmniejszyła się	Zwiększyła się	Jest taka sama
Czy liczba osób pijanych na ulicach jest większa, mniejsza czy taka sama jak 10 lat	**39,5%**	**19,0%**	**41,5%**
Czy liczba zakłóceń porządku, awantur domowych związanych z nadmiernym spożyciem alkoholu jest większa, mniejsza czy taka sama jak 10 lat temu?	**31,5%**	**10,5%**	**58,0%**

Obyczaje abstynenckie, skuteczność oddziaływań profilaktyczno – leczniczych

Według informacji pozyskanych w trakcie badania wynika, że zdecydowana większość respondentów dostrzega pozytywną ewolucję, jeżeli chodzi o przypadki odmawiania picia, obserwują oni także korzystną zmianę w stosunku do osób niepijących. Znaczny odsetek badanych – 61% uważa, że w okresie ostatnich 10 lat przypadki odmawiania picia zdarzają się znacznie częściej niż w latach ubiegłych, natomiast aż 76% ankietowanych

uważa, iż akceptacja dla postawa abstynenckich w okresie 10 ostatnich lat wyraźnie się zwiększyła. **Zapewne duży wpływ na korzystne zmiany w obyczaju alkoholowym mają** działania podejmowane w ramach **gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, a także terapia odwykowa.**

Tabela nr 5. Dynamika zmiany zachowań abstynenckich

Zachowania abstynenckie	Częściej	Rzadziej	Ich liczba jest taka sama
Czy w ostatnich 10 latach przypadki odmawiania picia zdarzają się częściej, rzadziej, czy ich liczba jest taka sama?	**61,0%**	**9,0%**	**30,0%**
Czy w ostatnich 10 latach akceptacja dla postawa abstynenckich zdarzają się częściej, rzadziej, czy jest taka sama?	**76,0%**	**4,5%**	**19,0%**

Wielu mieszkańców gminy Radzanowo – 51,5% styka się z osobami, które zostały abstynentami lub przynajmniej piją w sposób mniej destrukcyjny niż dawniej.

Wykres nr 25. Czy zna Pan/Pani osobiście osoby, które kiedyś nadużywały alkoholu, a obecnie są abstynentami?

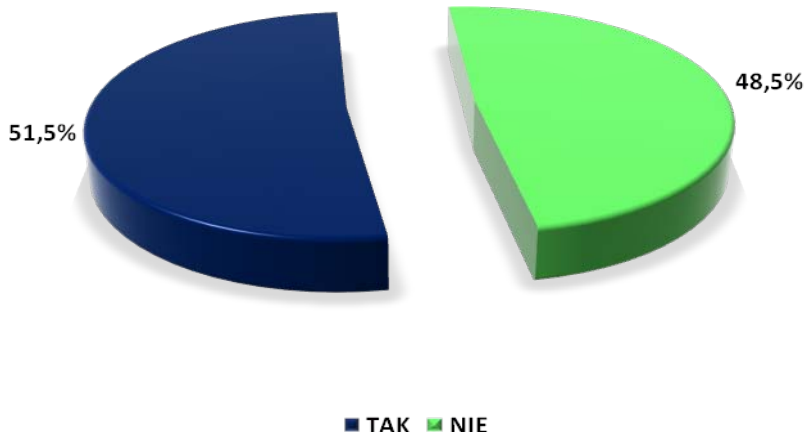

Przemoc domowa oczami dorosłych mieszkańców gminy Radzanowo

Przez wiele lat problem przemocy domowej był marginalizowany, nie dostrzegano jego rozmiarów, ani zagrożeń. Dopiero w ostatnim czasie organizowany jest system pomocy osobom krzywdzonym. Skalę przemocy domowej w gminie Radzanowo ukazuje poniższy wykres. Okazuje się, że blisko co trzeci respondent słyszał lub był świadkiem zachowań agresywnych innego domownika wobec: osoby starszej i nieporadnej z powodu wieku i stanu

zdrowia, żony/ męża, dorosłej córki/ syna lub matki/ojca. Takie wyniki wskazują, że problem przemocy domowej jest istotnym problemem, pomimo iż jest on skrywanym i wstydliwym problemem to w rzeczywistości dotyka on bardzo dużego odsetka mieszkańców gminy Radzanowo oraz ich rodzin.

Wykres nr 26. Czy Pani/Pan osobiście lub w rozmowie z innymi osobami dowiedział się lub był świadkiem zachowań agresywnych innego domownika wobec: osoby starszej i nieporadnej z powodu wieku i stanu zdrowia, żony/ męża, dorosłej córki/ syna lub matki/ojca?

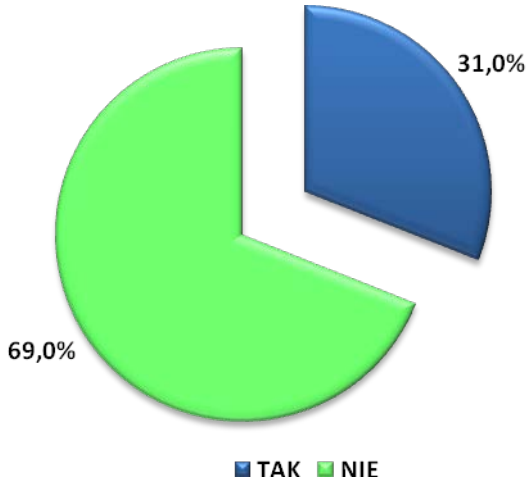

Znaczna grupa dorosłych mieszkańców gminy Radzanowo – 55% nie akceptuje prawnego zakazu stosowania kar fizycznych przez rodziców i twierdzi, że wprowadzona ustawa nie jest słuszna. Innego zdania jest 45% badanych, którzy akceptują prawnie wprowadzony zakaz stosowania wszelkiego rodzaju kar cielesnych wobec dzieci.

Wykres nr 27. Czy Pana/Pani zdaniem prawne zakazane stosowanie kar fizycznych przez rodziców jest słuszne?

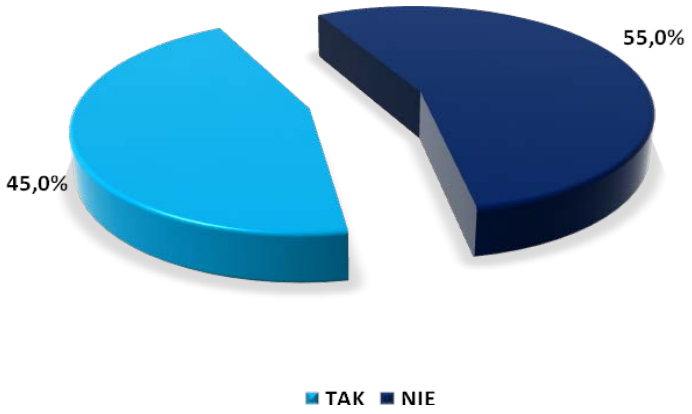

Pomimo braku akceptacji dla zakazu stosowania kar cielesnych, faktyczne stosowanie takich kar ma miejsce bardzo rzadko. Jedynie 7% rodziców przyznało, że zdarzało się im stosować kary fizyczne w stosunku do swoich dzieci. Tym samym należy stwierdzić, że rodzice nie akceptują stosowania kar cielesnych wobec dzieci, czy też stosowania przemocy fizycznej i psychicznej, jednocześnie nie akceptując niektórych zapisów samej ustawy.

Wykres nr 28. Czy zdarza się Panu/Pani stosować kary fizyczne w stosunku do swoich dzieci?

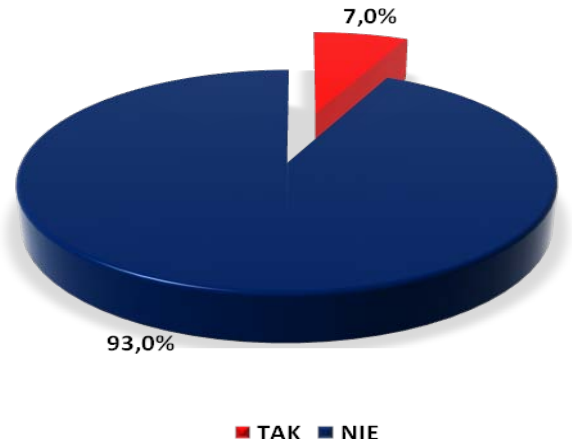

Problemy narkomanii oczyma dorosłych

Zdecydowana większość uczestników badania – 85,5% jest przekonana, że młodzież i dzieci z gminy Radzanowo nie zażywają zarówno narkotyków, jak i innych środków odurzających.

Wykres nr 29. Czy Pana/Pani zdaniem w gminie Radzanowo dzieci i młodzież zażywa narkotyki lub inne środki odurzające?

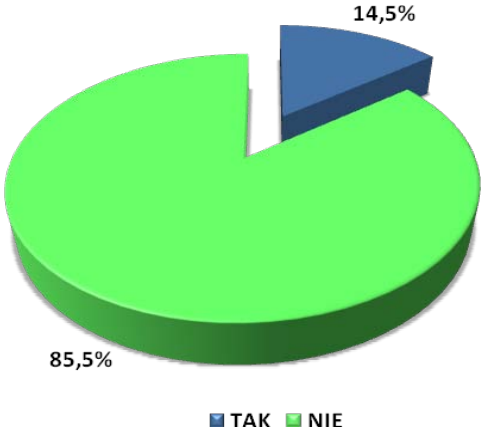

Ankietowani w zdecydowanej większości nie dostrzegają problemu z zażywaniem narkotyków przez dorosłych mieszkańców gminy Radzanowo. Jedynie 4% badanych uważa, że osoby dorosłe zażywają narkotyki, przeciwnego zdania było łącznie aż 96% respondentów.

Wykres nr 30. Czy Pana/Pani zdaniem w gminie Radzanowo osoby dorosłe zażywają narkotyki lub inne środki odurzające?

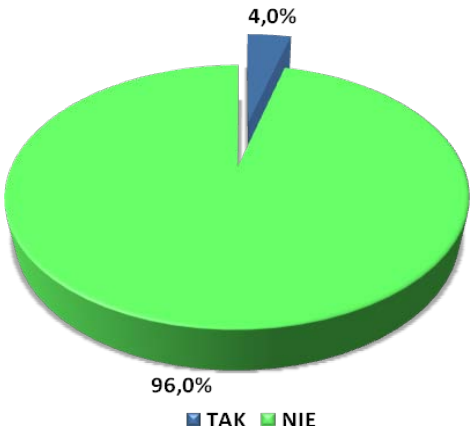

Badani nie dostrzegają problemu uzależnień od narkotyków zarówno wśród młodzieży, jak i u osób dorosłych. Problem ten ma także marginalne znaczenie w hierarchii pozostałych problemów społecznych w gminie Radzanowo. Te informacje znajdują potwierdzenie także w braku wiedzy ankietowanych na temat dostępności narkotyków na terenie gminy – 79,5% badanych nie wie, czy dostęp do narkotyków na terenie gminy jest łatwy, czy trudny.

Wykres nr 31. Czy Pana/Pani zdaniem w gminie Radzanowo dostęp do narkotyków jest?

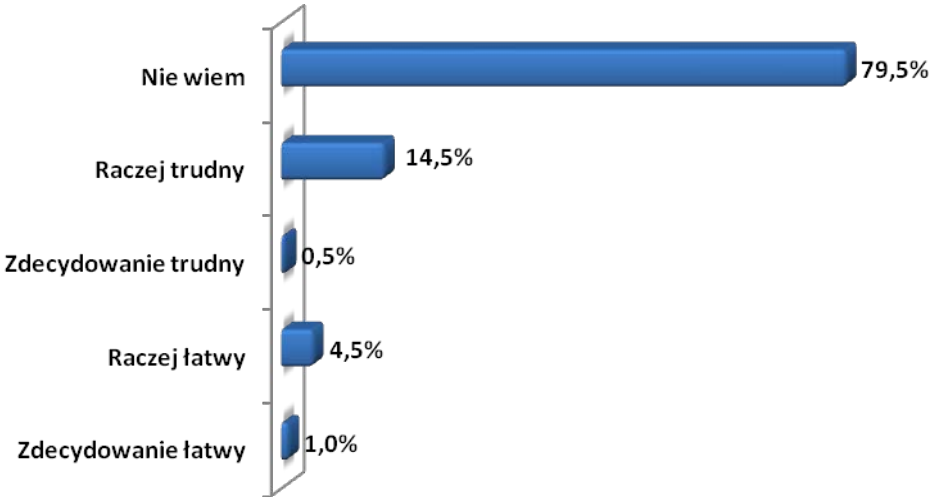

Wyniki badania – problemy uzależnień i innych zagrożeń społecznych w gminie Radzanowo w opinii młodzieży szkolnej

Charakterystyka badanej próby

W ramach diagnozy problemów uzależnień i innych zagrożeń społecznych dla gminy Radzanowo badania zostały przeprowadzone także wśród dzieci i młodzieży z terenu gminy Radzanowo. Badania przeprowadzono wśród uczniów VI klas szkół podstawowych w: Radzanowie, Rogozinie oraz Ciółkówku, gdzie zebrano odpowiednio 37, 20 oraz 7 ankiet. Łącznie w VI klasach zebrano 64 ankiety. W gimnazjum w Radzanowie zebranych zostało 170 ankiet. Do analizy uwzględnionych zostało łącznie 234 wypełnionych kwestionariuszy ankietowych.

Wykres nr 32. Liczba przeprowadzonych ankiet z uwzględnieniem typu szkoły oraz miejscowości.

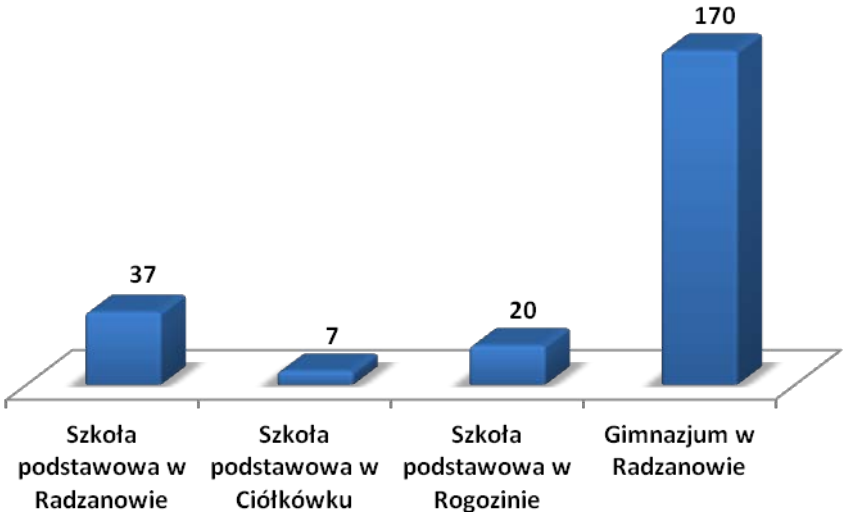

Hierarchia problemów społecznych w gminie Radzanowo w opinii dzieci i młodzieży

Dzieciom i młodzieży ze szkół w gminie Radzanowo uczestniczącym w badaniu przedstawiono listę problemów społecznych, które występują na terenie gminy Radzanowo z prośbą o wskazanie skali uciążliwości i występowania danego problemu. Każdy z respondentów mógł wskazać na jedną, z gradujących ocen od 1 do 6 gdzie 1 oznacza najważniejszy problem, a 6 najmniej istotny. Po przypisaniu odpowiedzi ankietowanych osób do wag liczbowych od 1 do 6 uzyskano średnią wagę problemu. Średnia waga problemu wskazuje, które z wymienionych problemów społecznych są najbardziej odczuwalne i występują w największym stopniu na ternie gminy Radzanowo. Respondenci największą rangę przypisali problemowi alkoholizmu na terenie powiatu lubińskiego. Średnia ocena

w tym przypadku wyniosła aż (2,07). Problem alkoholizmu ma najbardziej negatywne skutki, ponieważ jest swoistego rodzaju katalizatorem innych problemów społecznych i zawsze współwystępuje z innymi problemami. Drugim w hierarchii problemów społecznych jest zdaniem dzieci i młodzieży problem bezrobocia w gminie Radzanowo (2,73). Zdaniem badanych osób w gminie Radzanowo w niewielkim stopniu lub wcale nie występują takie problemy społeczne jak: bezdomność (4,12) oraz narkomania (4,66).

Wykres nr 33. Hierarchia problemów społecznych w gminie Radzanowo w opinii dzieci i młodzieży

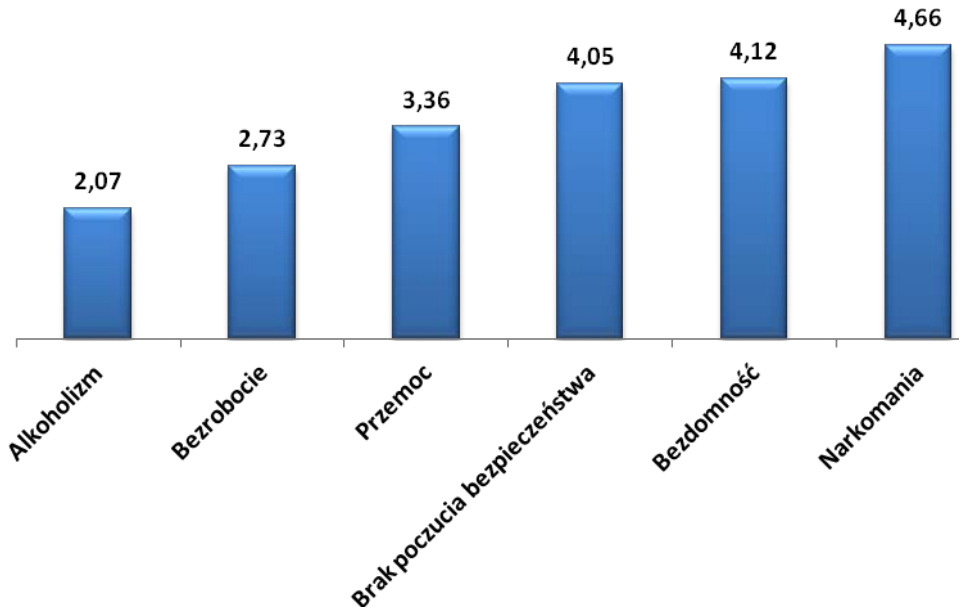

Wiedza o alkoholu wśród młodzieży fakty i mity

Zgodnie z przedstawionymi wcześniej danymi okazuje się, że alkoholizm postrzegany jest przez dzieci i młodzież, jako najważniejszy problem społeczny w gminie Radzanowo. Skala problemów alkoholowych w danym środowisku zależy w dużej mierze od poglądów, wiedzy, postaw i przekonań ludzi na temat konsumpcji alkoholu. Na pytanie: *„Czy alkohol w piwie jest mniej groźny niż w wódce”* uczniowie odpowiedzieli następująco

Wykres nr 34. Fakty i mity na temat spożywania alkoholu - czy alkohol w piwie jest mniej groźny niż w wódce.

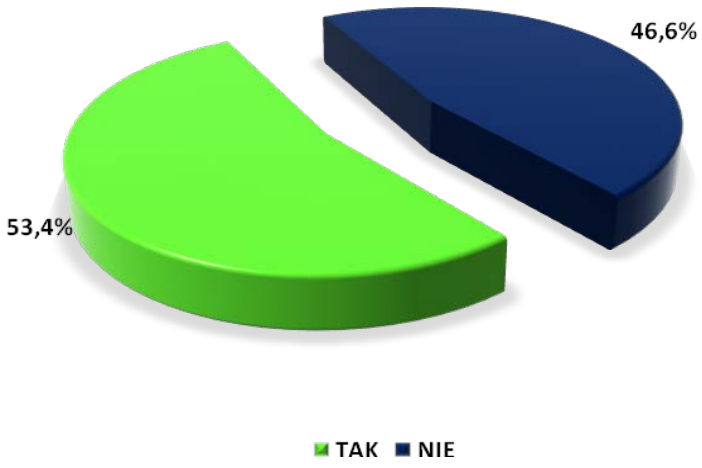

Prawda jest taka, że alkohol w piwie jest taki sam jak w winie i wódce. Niestety młodzież i dzieci uczestniczące w badaniu mają mylny pogląd w tej kwestii. Większość badanych – 53,4% uważa, że alkohol w piwie jest mniej groźny niż w wódce. Takie opinie utwierdzają w przekonaniu o konieczności prowadzenia intensywnych działań profilaktycznych ukierunkowanych na pełnym informowaniu młodzieży o negatywnych skutkach używania alkoholu.

Postawy młodzieży wobec alkoholu

Obecnie w kraju obserwowany jest zdecydowany spadek spożycia alkoholu na jednego mieszkańca niestety tendencja ta ma charakter odwrotnie proporcjonalny w przypadku spożywania alkoholu wśród młodzieży. Zdecydowanie obniża się wiek inicjacji alkoholowej, zanikają postawy abstynenckie, coraz więcej młodych ludzi ma kontakt z alkoholem i to wcale nie sporadyczny.

Według statystyk ogólnokrajowych:

- ✓ 70% - 85% dzieci ze szkół podstawowych piło już alkohol (w tym 20% 11-latków). Od połowy lat 80-tych w grupie 15-latków odnotowano prawie trzykrotny spadek liczby abstynentów (obecnie 10%)
- ✓ wiek pierwszych kontaktów z alkoholem wynosi obecnie 11 – 12 lat

- ✓ Zacierają się różnice pomiędzy chłopcami i dziewczętami w częstości podejmowania prób picia alkoholu. Do picia wina przyznaje się 44% 15-letnich chłopców i 42% 15-letnich dziewcząt. Do picia wódki przyznaje się 53% 15-letnich chłopców i 39% 15-letnich dziewcząt.
- ✓ Połowa dorosłych Polaków uważa, że picie alkoholu przez młodzież jest poważnym problemem społecznym (zaraz za bezrobociem i spadkiem stopy życiowej)

Wyniki badań przeprowadzonych wśród dzieci i młodzieży uczęszczających do VI klasy szkoły podstawowej oraz uczniów gimnazjum wskazują, że aż 32,5% uczniów uważa, że co najmniej połowa kolegów i koleżanek pije alkohol, w tym aż 38,5% gimnazjalistów oraz 17% szóstoklasistów. Badania wyraźnie pokazują, że największy skok ilościowy, jeśli chodzi o spożycie alkoholu następuje po przejściu do gimnazjum. Świadczy to o bardzo dużej potrzebie adresowania nowoczesnych programów profilaktycznych do tej grupy wiekowej.

Wykres nr 35. Ilu twoich kolegów / koleżanek pije alkohol?

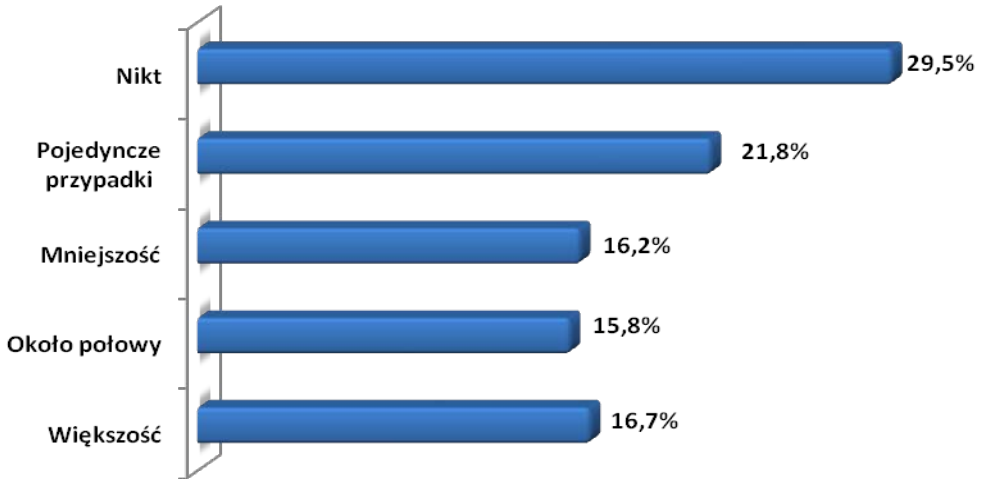

Zgodnie z przedstawionymi danymi wynika, iż 29,5% uczniów uczestniczących w badaniu w okresie ostatnich 30 dni spożywała alkohol. Okres 30 dni przed badaniem przyjmuje się za wskaźnik względnie częstego używania napojów alkoholowych.

Wykres nr 36. Czy w ciągu ostatnich 30 dni piłeś jakiś napój alkoholowy

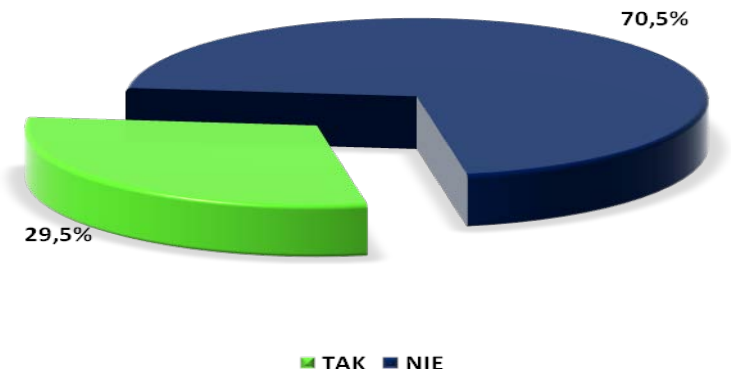

16% uczniów VI klas szkół podstawowych i 34% gimnazjalistów spożywało alkohol w okresie ostatnich 30 dni alkohol

Na kolejne pytanie: *„Jaki napój alkoholowy piłeś/piłaś ostatnio?”* odpowiedziało 121 uczniów, którzy spożywali w okresie ostatnich 30 dni jakikolwiek alkohol. Zgodnie z przedstawionym poniżej wykresem najpopularniejszym napojem alkoholowym wśród uczniów szkół w gminie Radzanowo jest piwo. Stanowi ono niewątpliwie mniejsze zagrożenie wczesnym uzależnieniem niż wino, czy wódka. Jednakże tendencja ta świadczy o traktowaniu przez młodzież i nie tylko piwa, nie jako alkoholu, lecz jako niegroźnego napoju orzeźwiającego. Jest to bardzo niepokojąca tendencja.

Wykres nr 37. Jaki napój alkoholowy piłeś/piłaś ostatnio?

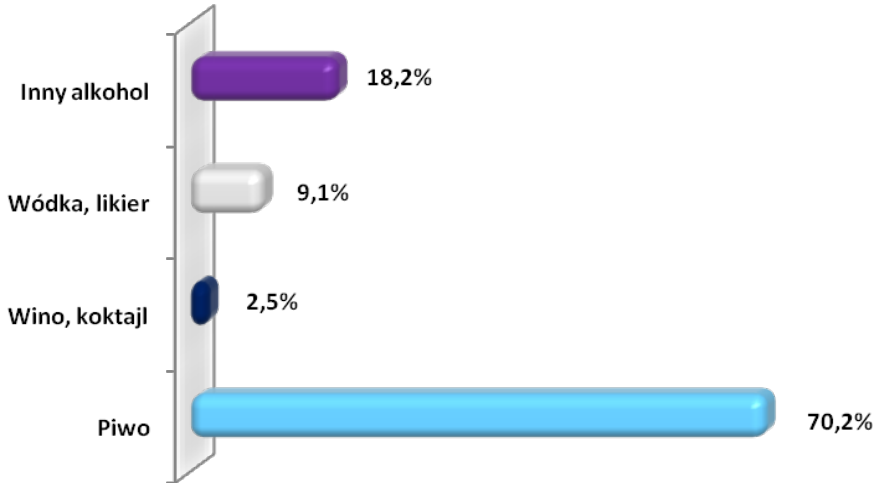

Kolejne pytanie, które zadane zostało uczniom uczestniczącym w badaniu dotyczyło częstotliwości upojenia alkoholowego. Odpowiedzi badanych na pytanie *„Ile razy zdarzyło ci się upić napojem alkoholowym"* prezentuje wykres zamieszony poniżej. Największy odsetek młodzieży i dzieci – 68,8% nie upiło się ani razu. Spośród osób, które kiedykolwiek się upiły – największy odsetek badanych 16,7% był w stanie upojenia 1 – 2 razy. Warto także zauważyć, iż łącznie 31,2% badanych uczniów upiło się przynajmniej raz w życiu, w tym 36% gimnazjalistów i 16% szóstoklasistów.

Wykres nr 38. Ile razy zdarzyło ci się być pijanym?

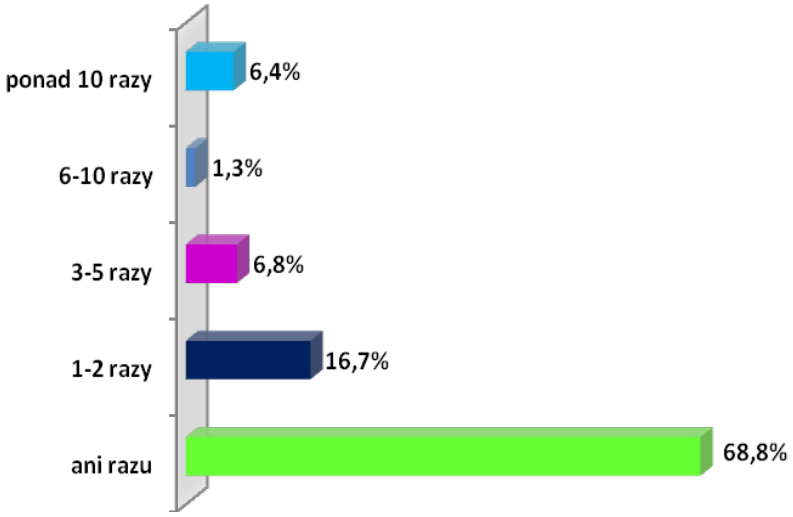

Według danych i ogólnopolskich badań wynika, że znacznemu obniżeniu ulega także wiek inicjacji alkoholowej. Zamieszczony poniżej wykres przedstawia, jak sytuacja wygląda w szkołach w gminie Radzanowo. Największy odsetek badanych – 33,8% nie piło jeszcze alkoholu. Niepokojącym jest jednak fakt, że aż 22,3% uczniów pierwszy raz wypiło alkohol w wieku 12 lat lub mniej, w tym aż 7,3% w wieku poniżej 9 lat!

Wykres nr 39. W jakim wieku po raz pierwszy spróbowałeś / spróbowałaś alkohol?

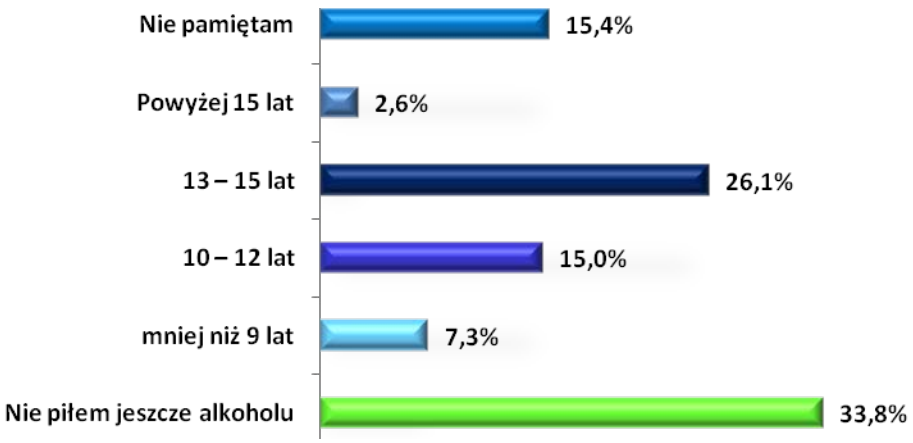

Każdy z badanych, został poproszony o wskzanie najważniejszych powodów determinujących sięganie po alkohol. Każdy z respondnentów mógł wskazać dowolną liczbę odpowiedzi, dlatego też suma jest większa niż 100%. Szóstoklasiści oraz gimnazjaliści ze szkół w Radzanowie uważają, że najczęstszą przyczyną picia alkoholu przez młodzież jest chęc zabawienia się – 50,9% oraz chęć poczucia się dorosłym – 48,3%. Co trzeci uczeń uważa, że powodem sięgnia po alkohol jest ucieczka od problemów, natomiast co czwarty pije alkohol ze względu na chęć zrelaksowania się. Należy zauważyć, iż także co czwarty badany pił alkohol ze względu na naciski otoczenia. Resumując, należy stwierdzić, iż alkohol jest swoistego rodzaju remedium na smutki i problemy życiowe młodzieży. W okresie dorastania młodzi ludzie stają się bardziej niezależni od rodziców, a coraz większy wpływ na ich zachowanie mają grupy rówieśnicze. W tym też czasie zaczynają się kształtować postawy wobec alkoholu. Uczniowie nie potrafią sobie często poradzić z namowami i naciskami otoczenia.

Wykres nr 40. Dlaczego młodzi ludzie piją alkohol?

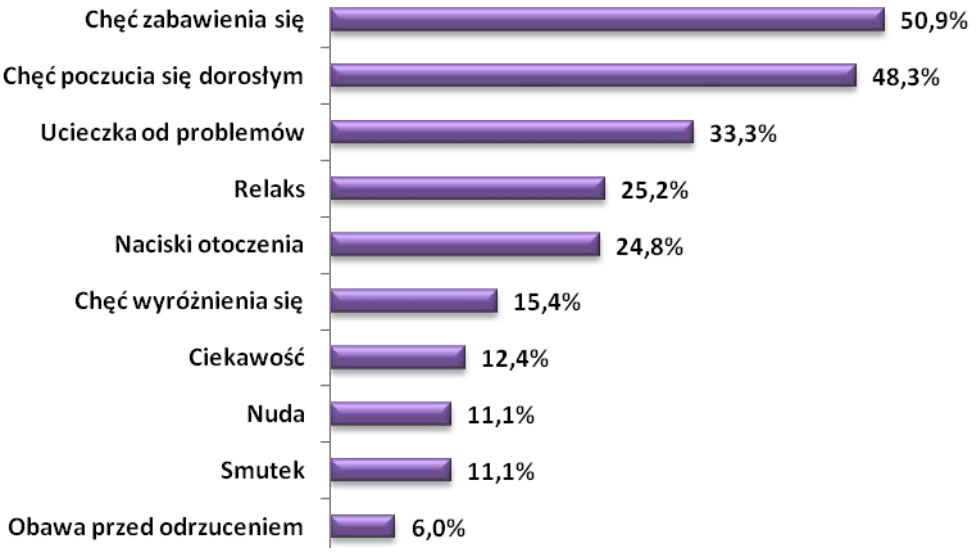

Wiedza na temat alkoholu, jego działania, funkcji społecznych, czy niebezpieczeństw związanych z jego nadużywaniem kształtuje się już od wczesnego dzieciństwa. W okresie dzieciństwa i dojrzewania formują się także postawy i przekonania związane z alkoholem. Niezwykle istotną rolę w kształtowaniu tych poglądów pełnią rodzice, później wychowawcy i inne dorosłe osoby z otoczenia. Okazuje się, że uczniowie szkół w Radzanowie najczęściej – 61,6% pierwszy raz pili alkohol z kolegami. Niestety, w co trzecim przypadku osobami, które po raz pierwszy poczęstowały młodego człowieka alkoholem, byli dorośli.

Wykres nr 41. Z kim po raz pierwszy piłeś / piłaś alkohol?

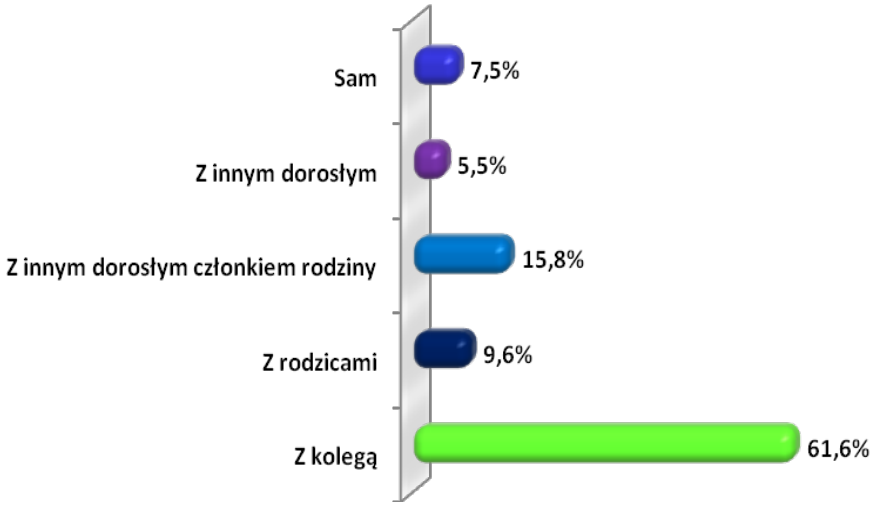

Czynnikiem sprzyjającym alkoholizacji młodzieży jest nieprzestrzeganie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, a szczególnie zakazu sprzedaży alkoholu osobom do lat 18. Taka postawa sprzedawców, oprócz bezpośrednich szkód wynikających z zakupu i spożywania alkoholu przez młodzież, stwarza wrażenie przyzwolenia dorosłych na picie przez młodych ludzi napojów alkoholowych. Pozytywnym wnioskiem wynikającym z badań, jest relatywnie niski odsetek wskazań świadczących o samodzielnym zakupie alkoholu przez młodzież. Zaledwie 15,9% młodzieży kupiło kiedykolwiek samodzielnie alkohol.

Wykres nr 42. Czy kiedyś samodzielnie kupiłeś alkohol?

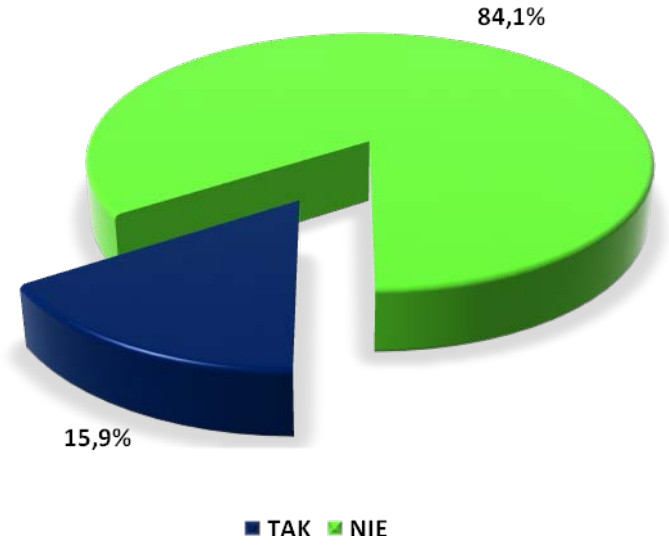

Zgodnie z pozyskanymi danymi wynika, że wielu młodych mieszkańców gminy Radzanowo najchętniej, jako miejsce spożywania alkoholu wybiera dom (swój, lub kolegów). Młodzież spożywa więc alkohol najczęściej z dala od miejsc ogólnodostępnych – poza przestrzenią publiczną i kontrolą społeczną.

Wykres nr 43. Gdzie ostatni raz piłeś / piłaś alkohol?

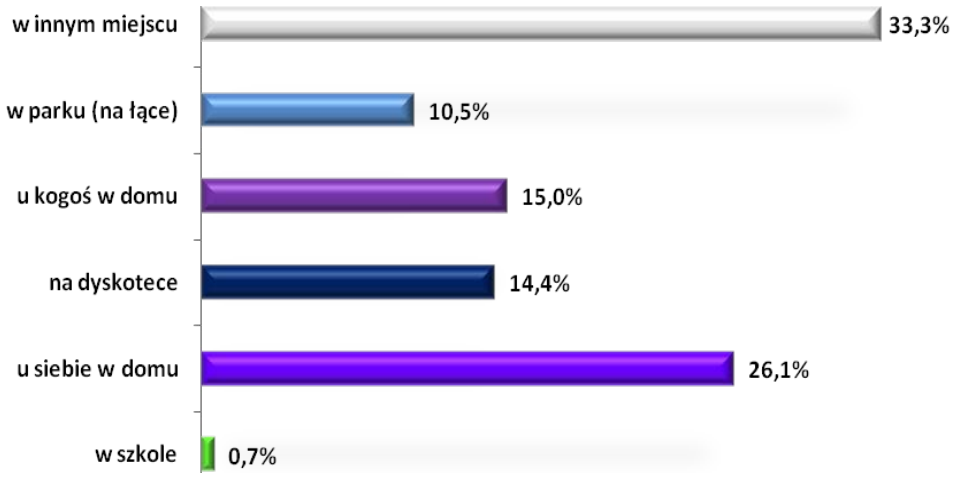

Młodzież uczestnicząca w badaniu jest konserwatywna jeśli chodzi o sprzedaż alkoholu. Zdecydowanie ponad połowa osób biorących udział w badaniu – 59% jest przekonana, że alkohol powinien być sprzedawany powyej 18 lub 21 lat.

Wykres nr 44. Od jakiego wieku powinno się Twoim zdaniem sprzedawać alkohol?

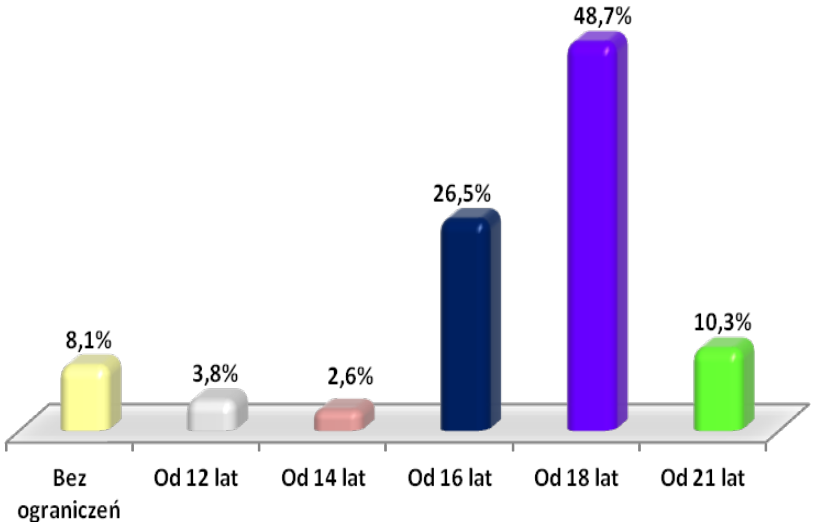

Młodzież a papierosy

Należy zauważyć, iż znaczny odsetek młodzieży uczącej się w VI klasie szkoły podstawowej oraz w gimnazjum w Radzanowie pali papierosy. Biorąc pod uwagę, iż 23% dorosłych Polaków pali papierosy to 17,1% palącej młodzieży jest bardzo wysokim

wskaźnikiem. Uwzględniając profil szkoły wynika, iż w gimnazjum do palenia papierosów przyznało się 19,4% uczniów.

Wykres nr 45. Czy w ciągu ostatnich 30 dni paliłeś/paliłaś papierosy?

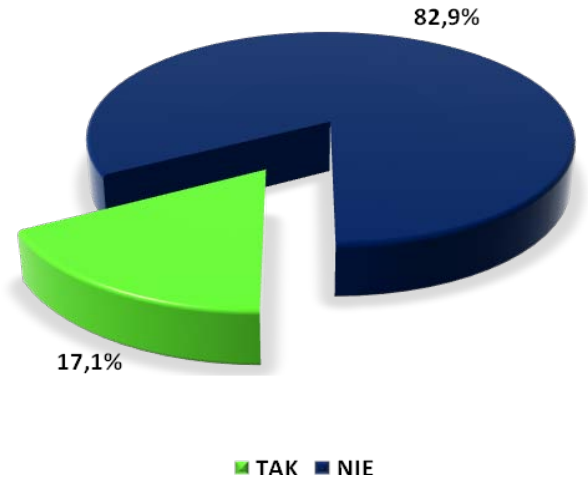

Te niepokojące wskaźniki dotyczące liczby młodzieży, która w okresie ostatnich 30 dni paliła papierosy znajdują swoje potwierdzenie także w liczbie młodzieży, która kiedykolwiek kupiła samodzielnie papierosy. Według danych, aż 19,2% respondentów kupiła samodzielnie papierosy, pomimo iż sprzedaż papierosów osobom niepełnoletnim jest prawnie zakazana. Policja i straż miejska mogą nałożyć mandat karny na sprzedawcę za sprzedaż wyrobów tytoniowych niepełnoletnim. Jego wysokość jest przypisana do tego wykroczenia i wynosi 500 złotych. Pomimo tych obostrzeń młodzież nie ma problemów z zakupem papierosów.

Wykres nr 46. Czy kiedyś samodzielnie kupiłeś/kupiłaś papierosy?

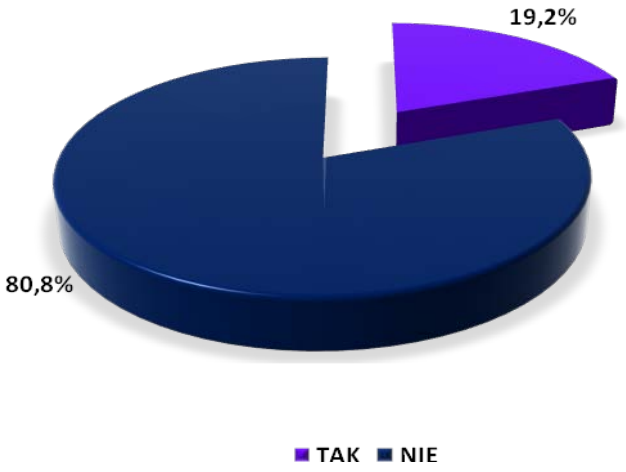

W celu określenia skali uzależnień młodzieży od papierosów zbadano jak sama młodzież spostrzega skalę uzależnień w swoim środowisku. W przypadku papierosów okazuje się, że zdecydowana większość badanych – 82,9% uważa, że ich koledzy i koleżanki z najbliższego otoczenia palą papierosy. Jedynie 17,1% badanych twierdzi, że ich koledzy i koleżanki nie palą papierosów.

Wykres nr 47. Ilu twoich kolegów/koleżanek pali papierosy?

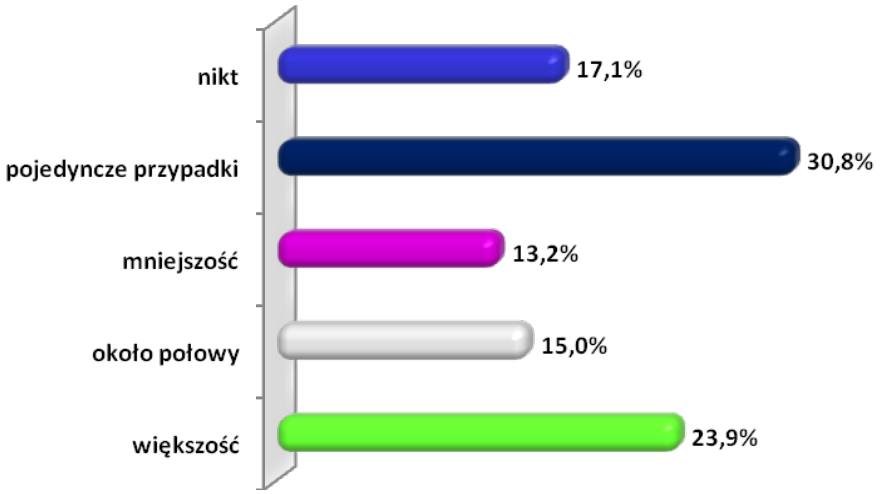

Młodzież a narkotyki

W ostatnich latach w Polsce obserwuje się znaczny wzrost skali problemów społecznych wynikających z zażywania narkotyków. Dzieje się tak głównie za sprawą młodzieży, choć docierają także sygnały o wzroście zainteresowania i zażywania narkotyków przez osoby dorosłe. Pojawiły się nowe substancje odurzające, a także nowe wzory ich zażywania. Młodzież z gminy Radzanowo spostrzega problem zażywania narkotyków przez swoich rówieśników, jako marginalny, aż 77,8% twierdzi, że nikt z ich otoczenia nie zażywa narkotyków. Młodzi ludzie, jeśli już dostrzegają takie zjawisko, to głównie, jako pojedyncze przypadki – 16,2%.

Wykres nr 48. Ilu twoich kolegów/koleżanek zażywa narkotyki lub inne środki odurzające?

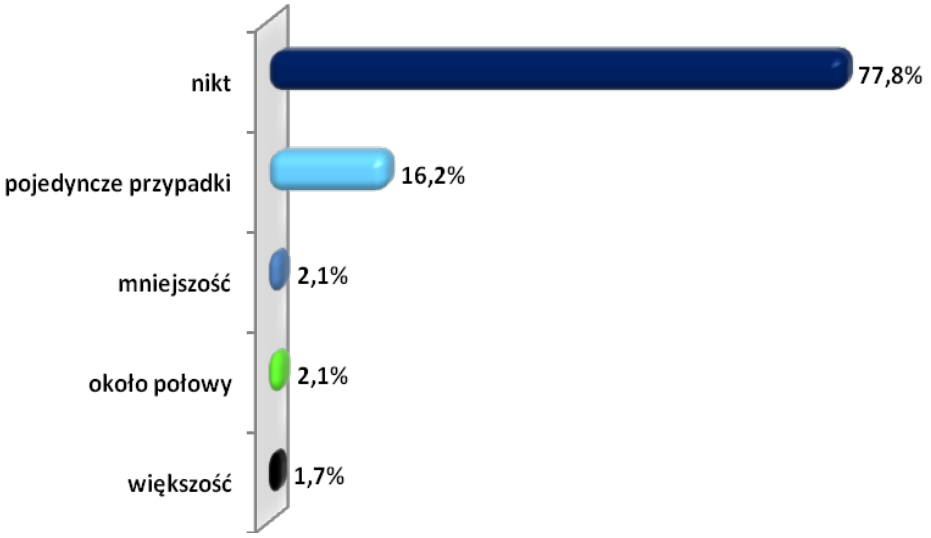

Dosyć niepokojące informacje przynoszą badania dotyczące odsetka młodzieży, która kiedykolwiek miała do czynienia z jakimikolwiek środkami odurzającymi. Według danych 11,5% młodzieży miało kontakt z takimi środkami.

Wykres nr 49. Czy kiedykolwiek miałeś kontakt z jakimiś środkami odurzającymi?

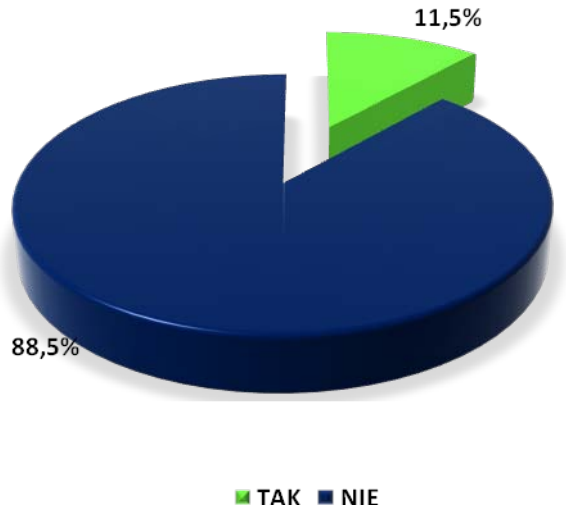

12,3% gimnazjalistów i 9,3% szóstoklasistów przyznało się do kontaktów ze środkami odurzającymi.

Najczęściej używanym środkiem odurzającym są dopalacze. Blisko co trzecia osoba uczestnicząca w badaniu – 30,2% uważa, że młodzież najczęściej zażywa takie – do niedawna legalne środki odurzające. Tak znaczny odsetek wskazań świadczy, że problem zażywania takich środków odurzających pomimo prawnych sankcji nie został całkowicie zlikwidowany, środki te są dostępne i zażywane przez młodzież. Drugim środkiem odurzającym powszechnie stosowanym przez młodzież jest marihuana. Odsetek badanych, którzy uważają, że takie narkotyki zażywa młodzież wynosił 22,2%. Towarzyszy często temu powszechne przekonanie młodych ludzi o małej szkodliwości tej substancji. Nie jest to prawdą, a większość osób biorących groźniejsze środki odurzające zaczynała właśnie od tzw. „miękkich narkotyków" (haszyszu i marihuany).

Wykres nr 50. Jakie środki są najczęściej zażywane przez uczniów?

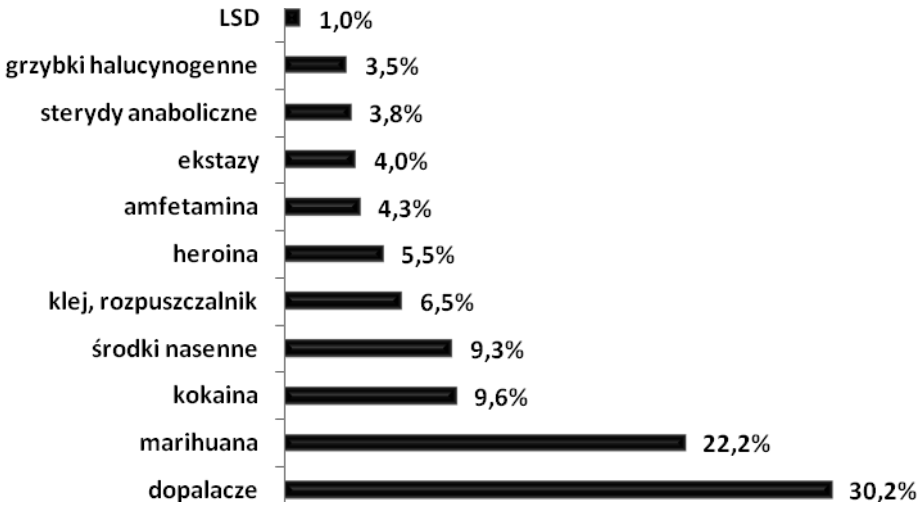

Zdecydowana większość młodzieży z Radzanowa – 87,6% nigdy nie zażywała narkotyków. Częstotliwość zażywania narkotyków została zaprezentowana na poniższym wykresie.

Wykres nr 51. Kiedy miałeś/miałaś kontakt ze środkami odurzającymi?

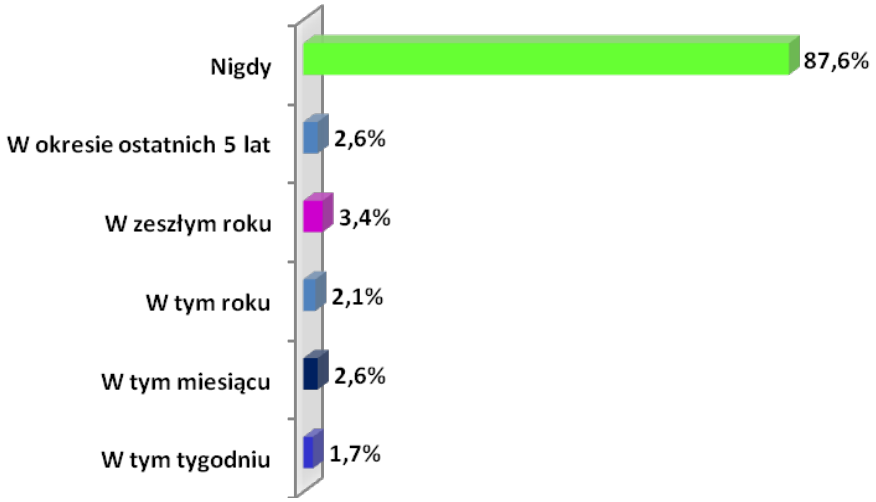

Jednym z najlepszych sposobów rozwiązywania problemów uzależnień, jest skuteczna profilaktyka. Według danych młodzież z Radzanowa uważa, że wiedza o narkotykach i skutkach ich działania jest wśród młodzieży niewystarczająca. Ponad połowa uczestników badania – 59% uważa, że nie posiada wiedzy o konsekwencjach zażywania narkotyków. Takie wyniki oznaczają deficyt działań profilaktycznych w szkołach zlokalizowanych w gminie Radzanowo i oznaczają konieczność wprowadzenia większej liczby oddziaływań profilaktycznych wśród młodzieży.

Wykres nr 52. Czy według ciebie wiedza o narkotykach i skutkach ich działania jest wśród młodzieży wystarczająca?

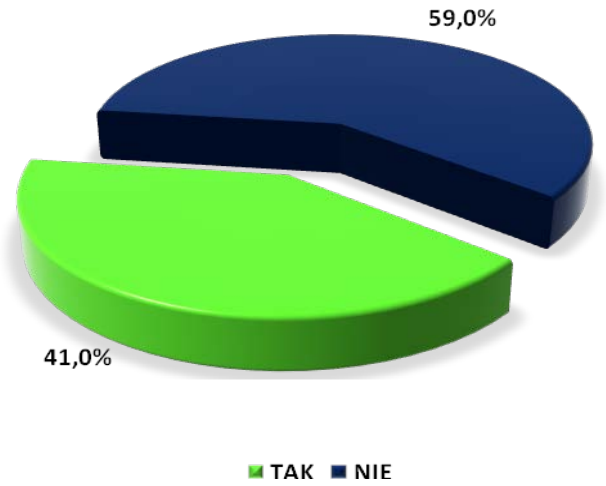

Konieczność wprowadzenia większej liczby działań profilaktycznych wynika także z faktu, iż młodzież rzadko lub bardzo rzadko rozmawia z rodzicami o skutkach używania narkotyków. Jedynie 37,6% badanych przyznaje, że o tym problemie dyskutuje z rodzicami.

Wykres nr 53. Czy rozmawiasz o skutkach używania narkotyków z rodzicami?

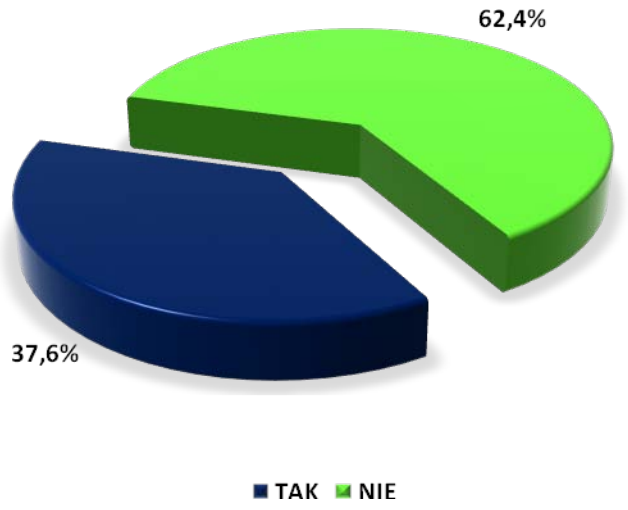

Nieznacznie większy odsetek młodzieży z Radzanowa – 40,6% rozmawia o problemach i konsekwencjach zażywania narkotyków z nauczycielami w szkole.

Wykres nr 54. Czy rozmawiasz o skutkach używania narkotyków z nauczycielami?

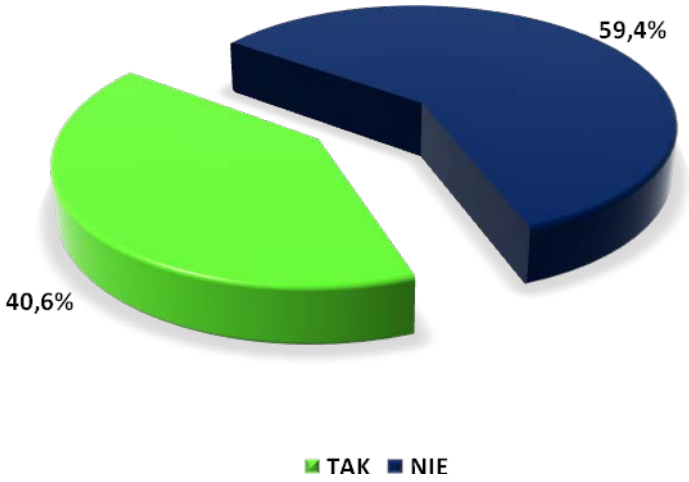

Zdecydowana większość młodzieży szkolnej – 85% nie spotkała nigdy osoby, która rozprowadza narkotyki. Niepokojący jest jednak fakt, iż 15% badanych spotkała osobę,

która sprzedaje narkotyki. Takie wyniki świadczą o relatywnie wysokiej dostępności do tego rodzaju substancji uzależniających.

Wykres nr 55. Czy spotkałeś/ spotkałaś kiedyś osobę, która rozprowadza narkotyki?

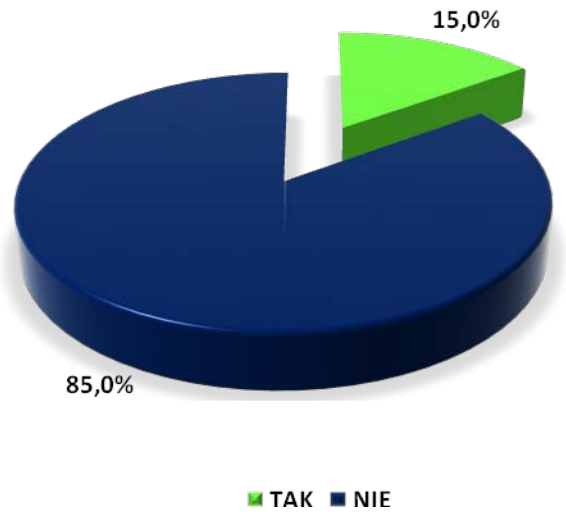

Przemoc w szkole

Według danych Najwyższej Izby Kontroli szkoła staje się coraz mniej bezpiecznym miejscem. Należy jednak podkreślić, iż przemoc w szkole jest wysoce zindywidualizowana i przyjmuje różny charakter w zależności od rodzaju szkoły i lokalizacji. Dlatego tak istotna jest diagnoza tych zjawisk na gruncie lokalnym – warto się im przyjrzeć w momencie, gdy jeszcze jest czas na stosowanie środków zapobiegawczych.

Tabela nr 6. Przemoc w szkole i poza szkoła

Przemoc w szkole i poza szkoła	Tak	Nie
Czy zostałeś / zostałaś kiedykolwiek pobity / pobita w szkole?	**8,1%**	**91,9%**
Czy zostałeś / zostałaś kiedykolwiek pobity / pobita poza szkołą?	**8,1%**	**91,9%**
Czy byłeś kiedykolwiek zmuszany przez rówieśników do robienia czegoś, czego nie chciałeś robić?	**13,7%**	**86,3%**
Czy zostałeś / zostałaś kiedykolwiek w szkole napadnięt(a)y i okradzion(a)y?	**6,4%**	**93,6%**

Według danych przemoc w szkole ma raczej charakter marginalny. Jedynie 8,1% uczniów zostało kiedykolwiek pobitych zarówno w szkole, jak i poza szkołą, 13,7% uczniów było zmuszanych do robienia rzeczy niechcianych, natomiast 6,4% zostało napadniętych i okradzionych.

Przemoc domowa oczyma młodzieży

Przemoc domowa to każde zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie, skierowane przeciwko bliskiej osobie, które narusza jej prawa i dobra osobiste, powodując psychiczne lub fizyczne cierpienia. Przemoc nie jest nowym problemem społecznym, ale jego eskalacja zatacza coraz szersze kręgi, przyjmując nowe formy i powodując coraz szersze, tragiczne skutki. Problem ten został zauważony zarówno w europejskiej, jak i w polskiej polityce społecznej, bowiem jego następstwa prowadzą do wyłączenia społecznego jednostki lub grupy. Początkowo przemoc ściśle wiązano z problemami rodziny alkoholowej, ale w ostatnim dwudziestoleciu wskazano na jej inne uwarunkowania, a także znaczenie szerzej określono grupy szczególnego ryzyka. Zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie należy do zadań własnych gminy. Istotna jest tutaj współpraca przedstawicieli wszystkich służb i instytucji pracujących z dziećmi oraz udzielających pomocy ofiarom przemocy, tzn. pedagogów, pracowników świetlic socjoterapeutycznych i środowiskowych, psychologów, pracowników socjalnych, policjantów, przedstawicieli służby zdrowia, księży, terapeutów uzależnień i innych. Poniżej przedstawiono, jak skalę tego problemu spostrzegają uczniowie szkół w gminie Radzanowo. Na pytanie: *„Czy kiedykolwiek w życiu rodzinnym byłeś świadkiem przykrej sytuacji spowodowanej przez picie alkoholu”* co piąty uczestnik badania – 20,9% był świadkiem takiej sytuacji w rodzinie.

Wykres nr 56. Czy kiedykolwiek w życiu rodzinnym byłeś świadkiem przykrej sytuacji spowodowanej przez picie alkoholu?

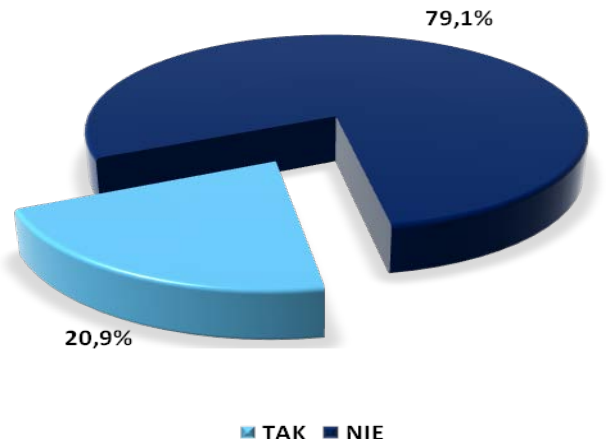

Pomimo, że sytuacje przemocowe w rodzinie są wstydliwe, szczególnie dla dzieci to w świetle przeprowadzanych badań wynika, że w co trzecim domu wystąpiły określone formy przemocy. Najczęstsze formy przemocy zaobserwowane przez dzieci w ich rodzinnych domach to przede wszystkim wyzwiska – 28,7% wskazań, groźby – 8,5%, popychanie i szarpanie – 7,7% oraz poniżanie – 7,3%.

Tabela nr 7. Która z wymienionych form przemocy wydarzyła się kiedykolwiek w twojej rodzinie?

Która z wymienionych form przemocy wydarzyła się kiedykolwiek w twojej rodzinie?		
	Ilość	Procent
żadna	**160**	**68,4%**
wyzwiska	**67**	**28,6%**
groźby	**20**	**8,5%**
popychanie i szarpanie	**18**	**7,7%**
poniżanie	**17**	**7,3%**
policzkowanie	**12**	**5,1%**
bicie	**10**	**4,3%**
szantażowanie pieniędzmi	**4**	**1,7%**

Z badań dotyczących rodziny, a także obserwacji życia społecznego wiadomo, że ludzie bardzo niechętnie przyznają się do przemocy wewnątrz rodziny. Pomimo tego faktu 6,4% dzieci z gminy Radzanowo jest karconych w sposób niebezpieczny, powodujący urazy fizyczne (siniaki i zadrapania).

Wykres nr 57. Czy dostałeś / dostałaś kiedykolwiek od rodziców lanie, w wyniku którego doznałeś urazu (siniak, zadrapanie, itp.)?

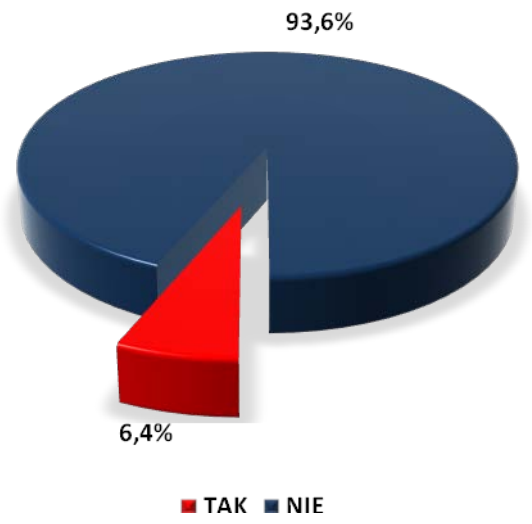

Według badań wynika, iż co czwarty uczeń z gminy Radzanowo zna przynajmniej jedną osobę, która z błahych powodów jest karana fizycznie przez rodziców. Ten wynik ukazuję skalę problemu przemocy w rodzinie, przemocy stosowanej przez rodziców wobec własnych dzieci. Skala tego zjawiska może być jeszcze większa, gdyż część lub zdecydowana większość przypadków krzywdzenia dzieci pozostaje niestety tajemnicą rodzinną.

Wykres nr 58. Czy znasz przynajmniej jedna osobę, która z błahych powodów jest karana fizycznie przez rodziców?

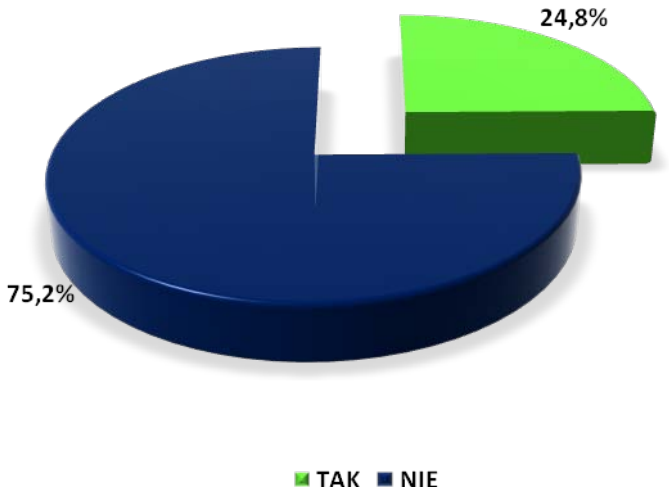

Młodzież a cyberprzemoc i uzaleznienie od internetu

Tytułem wprowadzenia w tematykę związaną z uzależnieniem od internetu oraz cyberprzemocą należy zauważyć, że połowa młodzieży z gminy Radzanowo spędza tak dużo czasu przy komputerze, że zwracana jest im uwaga przez rodziców dotycząca zbyt dużej ilości czasu poświęcanej na korzystanie z internetu. Reasumując duży odsetek młodzieży zbyt długo pozostaje przy komputerze (zarówno w ocenie własnej, jak i innych osób).

Radzanowo 2011

Wykres nr 59. Czy ktoś kiedykolwiek zwracał ci uwagę, że za dużo czasu spędzasz w Internecie?

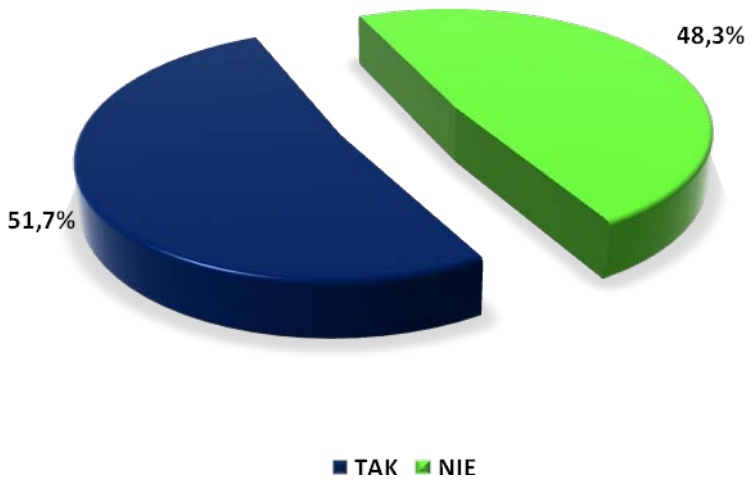

Uzależnienie od internetu zaczyna być takim samym problemem, jak alkoholizm czy narkomania. Uzależnienie to rozwija się w sposób bardziej podstępny w stosunku do innych typów uzależnień. Obecnie coraz więcej ludzi cierpi na uzależnienie od internetu - internetoholizm. Szczególnie narażone na ten nałóg są dzieci. Internet staje się dla nich prawdziwym życiem. Prowadzi to do zaburzeń w umiejętności nawiązywania kontaktów z rówieśnikami oraz zaległości w szkole. Wyniki badań są niestety bardzo alarmujące, ponieważ blisko połowa uczniów – 47% (w tym 48,4% szóstoklasistów oraz 46,4% gimnazjalistów) traktuje internet jako sposób na ucieczkę od problemów lub korzysta z internetu w celu poprawy nastroju. Internet może być nie przyczyną, a skutkiem, ucieczką od problemów. Konieczne jest podjęcie odpowiednich działań profilaktycznych ukierunkowanych na rozpowszechnienie problemu wśród uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych w gminie Radzanowo oraz zapoznanie się z problemem uzależnienia od komputera i dostrzeżenie niebezpieczeństw wynikających z tego rodzaju uzależnienia.

Wykres nr 60. Czy używasz internetu, jako sposobu na ucieczkę od problemów lub sposobu na poprawę nastroju?

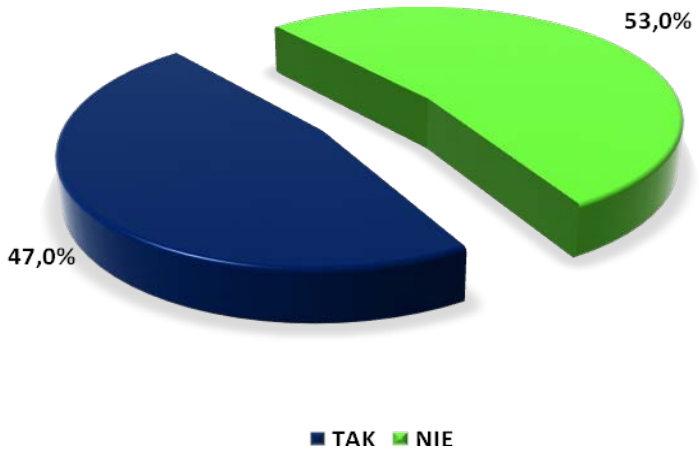

Problem uzależnienia od internetu oraz skalę tego problemu ukazuje poniższy wykres, z którego wynika, iż co czwarty uczeń uczestniczący w badaniu ma syndrom uzależnienia od internetu i komputera. Tak znaczny odsetek badanych czuł się zły, zirytowany lub przygnębiony, gdy niemiał przez kilku dni dostępu do internetu lub komputera. Te wyniki muszą uzmysłowić rangę tego rodzaju uzależnień, które dotykają bardzo dużego odsetka młodzieży.

Wykres nr 61. Czy czułeś / czułaś się zł(a)y, zirytowan(a)y, przygnębion(a)y, gdy niemiałeś / niemiałaś przez dłuższy czas (kilku dni) dostępu do internetu lub komputera?

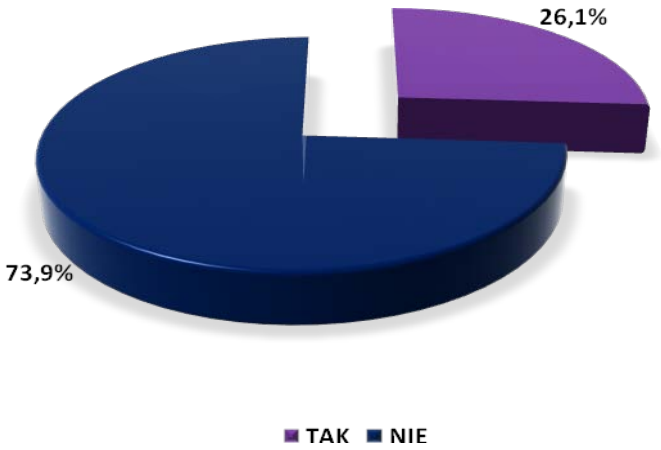

Cyberprzemoc to inaczej przemoc z użyciem mediów elektronicznych – przede wszystkim internetu i telefonów komórkowych. Problem ten dotyczy przede wszystkim dzieci

i młodzieży. W Polsce doświadcza go ponad połowa młodych internautów. Do działań określanych jako cyberprzemoc zalicza się m.in:

- wyzywanie, straszenie poniżanie kogoś w Internecie lub przy użyciu telefonu,
- robienie komuś zdjęć lub rejestrowanie filmów bez jego zgody,
- publikowanie w Internecie lub rozsyłanie telefonem zdjęć, filmów lub tekstów, które kogoś obrażają lub ośmieszają,
- podszywanie się pod kogoś w sieci internetowej.

Pomimo, że akty cyberprzemocy mogą wyglądać niewinnie, to potrafią wyrządzać bardzo dużą krzywdę.

Badanie przeprowadzone wśród młodzieży z gminy Radzanowo wskazują, że 2,6% dzieci i młodzieży było ofiarami rozpowszechniania przez internet kompromitujących materiałów.

Wykres nr 62. Czy kiedykolwiek byłeś / byłaś ofiarą rozpowszechniania przez internet kompromitujących cię materiałów?

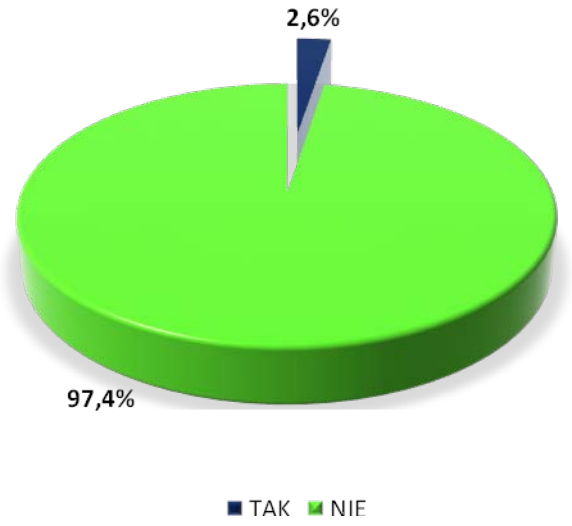

Bezpośredniej cyberprzemocy doświadczyło aż 23,1% respondentów, którzy za pośrednictwem internetu lub SMS doświadczyli wulgarnego wyzywania, straszenia, lub ośmieszania. Te wyniki ukazują, że zarówno uzależnienie od internetu oraz cyberprzemoc jest powszechnym problemem społecznym, który dotyka bardzo dużego odsetka młodzieży. Zasadne wydaje się ukierunkowanie działań profilaktycznych uwzględniających te formy przemocy i uzależnień.

Wykres nr 63. Czy kiedykolwiek doświadczyłeś / doświadczyłaś za pośrednictwem internetu lub SMS wulgarnego wyzywania, straszenia, ośmieszania?

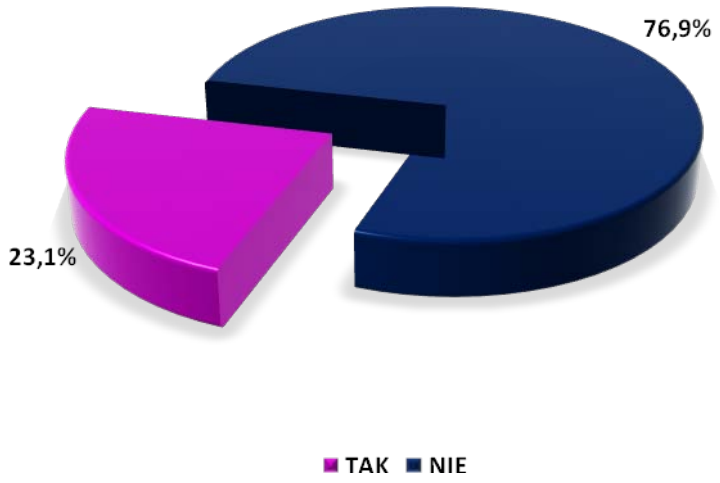

Tytułem uzupełnienia warto wspomnieć, iż 13,2% respondentów doświadczyło sytuacji podszywania się innej osoby pod tożsamość badanych osób w internecie.

Wykres nr 64. Czy kiedykolwiek ktoś podszywał się pod ciebie w internecie?

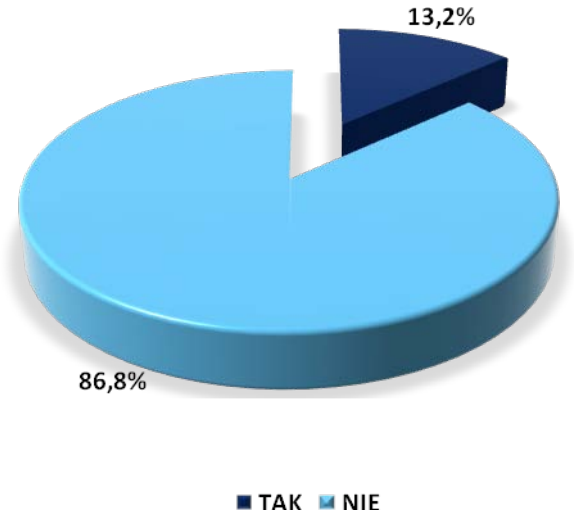

Generalne wnioski wynikające z badania

- Według danych na 31 grudnia 2010 r. gminę Radzanowo zamieszkiwało łącznie 7 852 osób, w tym: 3 976 kobiet (50,6%) oraz 3 876 mężczyzn (49,4%).

- Ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Radzanowo - ogółem 22 punkty.

- Biorąc pod uwagę ogólną ilość sklepów i lokali gastronomicznych zajmujących się handlem alkoholem, jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych przypada w gminie Radzanowo na 359 osób.

- Liczba osób uzależnionych od alkoholu w gminie Radzanowo to: 160 – 200 osób.

- Liczba osób dorosłych żyjących w rodzinach alkoholowych (współmałżonkowie, rodzice, rodzeństwo) w gminie Radzanowo to: 316 – 400 osób.

- Liczba dzieci wychowujących się w rodzinach alkoholików w gminie Radzanowo to: 316 – 400 osób.

- Liczba osób pijących szkodliwie, nie uzależnionych od alkoholu w gminie Radzanowo to: 395 – 553 osób.

- Ofiary przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym (dzieci i dorośli) w gminie Radzanowo to: 530 – 600 osób.

- Rodziny korzystające ze świadczeń pomocy społecznej z powodu problemów alkoholowych w 2011 roku

liczba rodzin: 32

liczba osób: 96

- Przemoc domowa była powodem udzielenia świadczeń z pomocy społecznej

liczba rodzin: 6

liczba osób: 23

- Według danych Policji w Radzanowie zatrzymania i interwencje spowodowane nadużywaniem alkoholu w 2011 roku

Interwencje domowe ogółem: 70

Interwencje spowodowane nadużywaniem alkoholu: 16

Sporządzono niebieskie karty: 18

Przewieziono do policyjnej izby zatrzymań: 2

Sprawy prowadzone o znęcanie: 6

Do sądu skierowano 3 sprawy

- Na terenie gminy Radzanowo funkcjonuje punkt konsultacyjny, w którym w 2010 roku udzielono 61 porad a w roku 2011 - 48 porad.

- Przeprowadzona badania na potrzeby *Lokalnej diagnozy problemów uzależnień i innych zagrożeń społecznych dla Gminy Radzanowo* pozwala stwierdzić, iż największym problemem społecznym w gminie według dorosłych mieszkańców jest bezrobocie, które pociąga za sobą szereg innych problemów społecznych.

- Drugim najważniejszym problemem wymienianym wśród najbardziej dotkliwych problemów środowiska lokalnego jest alkoholizm. Problem alkoholizmu ma najbardziej negatywne skutki, ponieważ jest swoistego rodzaju katalizatorem innych problemów społecznych i zawsze współwystępuje z innymi problemami.

- Dorośli mieszkańcy gminy Radzanowo uczestniczący w badaniu ankietowym uważają, że dostępność alkoholu w pobliżu ich miejsca zamieszkania jest zdecydowanie łatwa lub bardzo łatwa taką opinie wyraziło aż 80,5% dorosłych mieszkańców gminy Radzanowo.

- Mieszkańcy gminy Radzanowo dostrzegają skalę problemu alkoholizmu w gminie, jednak są bardzo podzieleni w opiniach na temat sposobów rozwiązywania tego problemu. Minimalnie większy odsetek mieszkańców gminy – 51% uważa, że to władze

samorządowe winny włączyć się aktywnie w rozwiązywanie tych problemów. Innego zdania było 49% respondentów

- Zdecydowana większość badanych mieszkańców biorących udział w badaniu – 76,5% uważa, że leczenie uzależnienia od alkoholu jest skuteczne i warto je podejmować.

- Prawie żaden z badanych nie widzi możliwości obniżenia wieku legalnego nabycia napojów alkoholowych, natomiast duża część ankietowanych 45,5% byłaby skłonnych poprzeć działania zmierzające do podniesienia tej granicy do 21 lat.

- Zdecydowana większość mieszkańców gminy Radzanowo nie spotkało się z działaniami mającymi na celu propagowanie trzeźwego stylu życia. Zgodnie z danymi wynika, iż 82,5% badanych nie pamięta akcji, która zachęcałaby do powstrzymania się od picia alkoholu. Niewielki odsetek osób, które słyszały o takich działaniach powinien stać się przesłanką do podejmowania większej ilości akcji promocyjnych i działań przypominających i uświadamiających zalety powstrzymywania się od picia alkoholu.

- Zdaniem mieszkańców gminy Radzanowo najważniejszymi czynnikami determinującymi nadużywanie alkoholu są takie problemy społeczne oraz inne czynniki jak; bezrobocie, niezaradność życiowa, problemy rodzinne, napięcia psychiczne oraz obyczaj społeczny. Próba wyeliminowania lub niwelowania niektórych problemów może pozytywnie wpłynąć na obniżenie liczby osób nadużywających alkoholu.

- Jak wynika z danych jedynie 35% ankietowanych mieszkańców gminy Radzanowo piła alkohol nie więcej niż miesiąc przed okresem badania, zaś aż 26,5% badanych deklaruje się jako abstynenci.

- Mieszkańcy gminy Radzanowo częściej spożywają napoje z wyższą zawartością alkoholu – wódkę 39,5% niż piwo 13,5% i wino 34%.

- W opinii badanych mieszkańców osoby pijące alkohol w miejscu zamieszkania respondentów nie stanowią szczególnego zagrożenie dla bezpieczeństwa. Taką opinię wyraziło 71,5% badanych osób.

- Okazuje się, że respondenci czują się relatywnie bezpieczni w miejscu zamieszkania, problem z nietrzeźwością innych osób dostrzegany jest jednak przede wszystkim w miejscach publicznych w gminie Radzanowo. W świetle badań wynika, iż blisko połowa mieszkańców gminy bezpośrednio i osobiście doświadczała nieprzyjemnych skutków nadużywania przez innych alkoholu.

- Dorośli mieszkańcy gminy Radzanowo nie dostrzegają istotnych różnic w konsumpcji alkoholu wśród osób dorosłych. Największy odsetek badanych – 43,5% uważa, że spożycie alkoholu wśród dorosłych osób jest takie samo jak 10 lat temu. Wyraźnie potwierdziła się natomiast opinia o wzroście spożycia alkoholu wśród młodzieży. Taką opinię wyraziła zdecydowana większość mieszkańców gminy – 60,5%.

- Przeważająca większość badanych – 81% dostrzega pozytywną tendencję w obszarze spożywania alkoholu w pracy i uważa, że w okresie ostatniej dekady spożycie alkoholu w miejscu pracy uległo zdecydowanemu zmniejszeniu.

- W opinii ankietowanych poza zmianami obyczaju spożywania alkoholu w miejscu pracy, zmniejszyła się w ostatnim dziesięcioleciu akceptacja i pobłażanie pracodawców i przełożonych do spożywania alkoholu w miejscu pracy.

- Mieszkańcy gminy Radzanowo dostrzegają korzystną tendencję zmiany preferencji konsumpcji napojów alkoholowych na korzyść alkoholi niskoprocentowych. Ponad połowa badanych – 54% zwróciło uwagę na ewolucję obyczajów i zwyczajów spożycia różnego rodzaju napojów alkoholowych.

- Znaczny odsetek badanych – 61% uważa, że w okresie ostatnich 10 lat przypadki odmawiania picia zdarzają się znacznie częściej niż w latach ubiegłych, natomiast aż 76% ankietowanych uważa, iż akceptacja dla postawa abstynenckich w okresie 10

ostatnich lat wyraźnie się zwiększyła. Zapewne duży wpływ na korzystne zmiany w obyczaju alkoholowym mają działania podejmowane w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, a także terapia odwykowa.

- Okazuje się, że blisko co trzeci respondent słyszał lub był świadkiem zachowań agresywnych innego domownika wobec: osoby starszej i nieporadnej z powodu wieku i stanu zdrowia, żony/ męża, dorosłej córki/ syna lub matki/ojca. Takie wyniki wskazują, że problem przemocy domowej jest istotnym problemem, pomimo iż jest on skrywanym i wstydliwym problemem, to tak naprawdę dotyka on bardzo dużego odsetka mieszkańców gminy Radzanowo oraz ich rodzin.

- Zdecydowana większość uczestników badania – 85,5% jest przekonana, że młodzież i dzieci z gminy Radzanowo nie zażywają zarówno narkotyków, jak i innych środków odurzających.

- Ankietowani w zdecydowanej większości nie dostrzegają problemu z zażywaniem narkotyków przez dorosłych mieszkańców gminy Radzanowo. Jedynie 4% badanych uważa, że osoby dorosłe zażywają narkotyki

- Większość badanej młodzieży – 53,4% uważa, że alkohol w piwie jest mniej groźny niż w wódce. Takie opinie utwierdzają w przekonaniu o konieczności prowadzenia intensywnych działań profilaktycznych ukierunkowanych na pełne informowanie młodzieży o negatywnych skutkach używania alkoholu.

- Aż 32,5% uczniów uważa, że co najmniej połowa ich kolegów i koleżanek pije alkohol, w tym aż 38,5% gimnazjalistów oraz 17% szóstoklasistów. Badania wyraźnie pokazują, że największy skok ilościowy, jeśli chodzi o spożycie alkoholu następuje po przejściu do gimnazjum. Świadczy to o bardzo dużej potrzebie adresowania nowoczesnych programów profilaktycznych do tej grupy wiekowej.

- 29,5% uczniów uczestniczących w badaniu w okresie ostatnich 30 dni spożywała alkohol.

- Łącznie 31,2% badanych uczniów upiło się przynajmniej raz w życiu, w tym 36% gimnazjalistów i 16% szóstoklasistów.

- Niepokojącym jest jednak fakt, że aż 22,3% uczniów pierwszy raz wypiło alkohol w wieku 12 lat lub mniej, w tym aż 7,3% w wieku poniżej 9 lat.

- Szóstoklasiści oraz gimnazjaliści ze szkół w Radzanowie uważają, że najczęstszą przyczyną picia alkoholu przez młodzież jest chęc zabawienia się – 50,9% oraz chęć poczucia się dorosłym – 48,3%. Co trzeci uczeń uważa, że powodem sięgnia po alkohol jest także ucieczka od problemów natomiast, co czwarty pije alkohol ze względu na chęć zrelaksowania się.

- Okazuje się, że uczniowie szkół w Radzanowie najczęściej – 61,6% pierwszy raz pili alkohol z kolegami. Niestety, w co trzecim przypadku osobami, które po raz pierwszy poczęstowały młodego człowieka alkoholem, byli dorośli.

- Pozytywnym wnioskiem wynikającym z badań, jest relatywnie niski odsetek wskazań świadczących o samodzielnym zakupie alkoholu przez młodzież. Zaledwie 15,9% młodzieży kupiło kiedykolwiek samodzielnie alkohol.

- Młodzież spożywa alkohol najczęściej z dala od miejsc ogólnodostępnych – poza przestrzenią publiczną i kontrolą społeczną.

- Znaczny odsetek młodzieży uczącej się w VI klasie szkoły podstawowej oraz w gimnazjum w Radzanowie pali papierosy. Biorąc pod uwagę, iż 23% dorosłych Polaków pali papierosy to 17,1% palącej młodzieży jest bardzo wysokim wskaźnikiem.

- Według danych, aż 19,2% respondentów kupiła samodzielnie papierosy, pomimo iż sprzedaż papierosów osobom niepełnoletnim jest prawnie zakazana.

- Młodzież z gminy Radzanowo spostrzega problem zażywania narkotyków przez swoich rówieśników, jako marginalny, aż 77,8% twierdzi, że nikt z ich otoczenia nie zażywa narkotyków.

- Zdecydowana większość młodzieży z Radzanowa – 87,6% nigdy nie zażywała narkotyków.

- Blisko co trzecia osoba uczestnicząca w badaniu – 30,2% uważa, że młodzież najczęściej zażywa dopalacze – do niedawna legalne środki odurzające. Drugim środkiem odurzającym powszechnie stosowanym przez młodzież jest marihuana.

- Według danych młodzież z Radzanowa uważa, że wiedza o narkotykach i skutkach ich działania jest wśród młodzieży niewystarczająca. Ponad połowa uczestników badania – 59% uważa, że nie posiada wiedzy o konsekwencjach zażywania narkotyków.

- Konieczność wprowadzenia większej liczby działań profilaktycznych wynika także z faktu, iż młodzież rzadko lub bardzo rzadko rozmawia z rodzicami o skutkach używania narkotyków. Jedynie 37,6% badanych przyznaje, że o tym problemie dyskutuje z rodzicami.

- Według danych przemoc w szkole ma raczej charakter marginalny. Jedynie 8,1% uczniów zostało kiedykolwiek pobitych zarówno w szkole, jak i poza szkołą, 13,7% uczniów było zmuszanych do robienia rzeczy niechcianych, natomiast 6,4% zostało napadniętych i okradzionych.

- Pomimo, że sytuacje przemocowe w rodzinie są wstydliwe, szczególnie dla dzieci to w świetle przeprowadzanych badań wynika, że w co trzecim domu wystąpiły określone formy przemocy. Najczęstsze formy przemocy zaobserwowane przez dzieci w ich rodzinnych domach to przede wszystkim wyzwiska – 28,7% wskazań, groźby – 8,5%, popychanie i szarpanie – 7,7% oraz poniżanie – 7,3%.

- Według badań wynika, iż co czwarty uczeń z gminy Radzanowo zna przynajmniej jedną osobę, która z błahych powodów jest karana fizycznie przez rodziców. Ten wynik ukazuję skalę problemu przemocy w rodzinie, przemocy stosowanej przez rodziców wobec własnych dzieci.

- Blisko połowa uczniów – 47% (w tym 48,4% szóstoklasistów oraz 46,4% gimnazjalistów) traktuje internet jako sposób na ucieczkę od problemów lub korzysta z internetu w celu poprawy nastroju.

- Konieczne jest podjęcie odpowiednich działań profilaktycznych ukierunkowanych na rozpowszechnienie problemu wśród uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych w gminie Radzanowo oraz zapoznanie się z problemem uzależnienia od komputera i dostrzeżenie niebezpieczeństw wynikających z tego rodzaju uzależnienia.

- Co czwarty uczeń uczestniczący w badaniu ma syndrom uzależnienia od internetu i komputera. Tak znaczny odsetek badanych czuł się zły, zirytowany lub przygnębiony, gdy niemiał przez kilku dni dostępu do internetu lub komputera. Te wyniki muszą uzmysłowić rangę tego rodzaju uzależnień, które dotykają bardzo dużego odsetka młodzieży.

- Bezpośredniej cyberprzemocy doświadczyło aż 23,1% respondentów, którzy za pośrednictwem internetu lub SMS doświadczyli wulgarnego wyzywania, straszenia, lub ośmieszania. Zasadne wydaje się ukierunkowanie działań profilaktycznych uwzględniających te formy przemocy i uzależnień.

Rekomendacje

Na podstawie dokonanej diagnozy stwierdzić można, iż w gminie Radzanowo niezbędne będzie podjęcie następujących działań:

- Jednym z najlepszych sposobów rozwiązywania problemów uzależnień, jest skuteczna profilaktyka. Według danych młodzież z Radzanowa uważa, że wiedza o narkotykach i skutkach ich działania jest wśród młodzieży niewystarczająca. Ponad połowa uczestników badania nie posiada wiedzy o konsekwencjach zażywania narkotyków. Dlatego **konieczne jest dalsze kontynuowanie wszelkich działań w zakresie profilaktyki szkolnej w oparciu o programy wykorzystujące aktywność uczniów.**

- Niezwykle istotne jest poszerzenie programów o zagadnienia podnoszące świadomość w zakresie zdrowotnych, psychologicznych i społecznych konsekwencji nadużywania alkoholu. Podwyższenie poziomu wiedzy jest bowiem niezbędne do podejmowania odpowiedzialnych decyzji dotyczących picia i palenia.

- Wyniki badań wskazały, iż konieczne jest poszerzenie profilaktyki uzależnień młodzieży o tematykę związaną z cyberprzemocą oraz uzależnieniem od internetu. Zarówno uzależnienie od internetu oraz cyberprzemoc jest powszechnym problemem społecznym, który dotyka bardzo dużego odsetka młodzieży. Zasadne wydaje się ukierunkowanie działań profilaktycznych uwzględniających te formy przemocy i uzależnień.

- Programy profilaktyczne powinny obejmować również zagadnienia kształtujące kompetencje osobowościowe młodych ludzi oraz ich zdolności interpersonalne, niezbędne dla satysfakcjonującego funkcjonowania wśród rówieśników bez pomocy alkoholu, papierosów i narkotyków.

- Programy profilaktyczne powinny obejmować także młodsze grupy wiekowe. Jak wykazują badania, wiek inicjacji alkoholowej i tytoniowej jest bardzo niski – stąd jednym z ważniejszych zadań jest dotarcie do uczniów szkół podstawowych,

ponieważ po przejściu do gimnazjum zaczyna się zdecydowany wzrost niepożądanych zachowań alkoholowych.

- Zdecydowana większość mieszkańców gminy Radzanowo nie spotkało się z działaniami mającymi na celu propagowanie trzeźwego stylu życia. Niewielki odsetek osób, które słyszały o takich działaniach powinien stać się przesłanką do podejmowania większej ilości akcji promocyjnych i działań przypominających i uświadamiających zalety powstrzymywania się od picia alkoholu. W związku z powyższym konieczne jest ułatwienie dostępności programów edukacyjnych dla osób dorosłych dotyczących problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, przeciwdziałających przemocy, promujących zdrowy tryb życia poprzez programy profilaktyczne w szkołach także dla rodziców.

- Podejmowanie profilaktycznych działań alternatywnych, wskazujących na możliwość atrakcyjnego spędzania wolnego czasu, promowania prozdrowotnego stylu życia.

- Organizowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu pozalekcyjnego np: świetlice środowiskowe, tańce dla najmłodszych.

- W związku z różnorodnością działań ryzykownych podejmowanych przez młodzież a także szeroką skalą innych zagrożeń wskazane jest tworzenie oddziaływań edukacyjnych i prewencyjnych dotyczących różnych środków odurzających, czy też adekwatnych sposobów zachowania się w sytuacjach przemocowych.

- Należy prowadzić stały medialny system informacji o działaniach podejmowanych na terenie gminy Radzanowo w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień- stworzenie strony internetowej.

- Konieczne jest edukowanie i szkolenie sprzedawców w zakresie zakazu sprzedaży osobom niepełnoletnim: alkoholu i papierosów, ponieważ w świetle badań przeprowadzonych w gminie Radzanowo docierają sygnały, iż taka sprzedaż miała miejsce niejednokrotnie.

- Dalsze i szczegółowe prowadzenie kontroli sprzedaży alkoholu oraz papierosów na terenie gminy.

- Powierzenie realizacji części zadań gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii organizacjom pozarządowym na podstawie Ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie.

- Koordynacja lokalnych struktur w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w gminie.

- Wykorzystanie lokalnych instytucji, organizacji, fundacji, stowarzyszeń, osób prywatnych do stworzenia platformy wspólnych działań w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych w gminie.

- Wspieranie ruchów trzeźwościowych i samopomocowych.

- Stworzenie sieci wsparcia (grup wsparcia/grup samopomocowych) dla osób dotkniętych problemem alkoholowym i przemocą w rodzinie.

- Wzmocnienie i poszerzenie działalności punktu Konsultacyjno-Terapeutycznego w gminie.

- Aktywne działania w obszarze procedury Niebieskiej Karty oraz koordynacja lokalnych instytucji w tym zakresie.

- Udzielanie pomocy dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym: konsultacje psychologiczne, współtworzenie i dofinansowanie świetlic środowiskowych organizowanie wypoczynku letniego.

- Organizowanie i finansowanie zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci stwarzających trudności wychowawcze z rodzin zagrożonych problemami społecznymi.